

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1951
август
25
СУББОТА
№ 168 (2342)
ӨРТЗЗ 20 КӨП.

БО ХУНГУ СОЛУНДА:

Чазактын шаңналдарын тыыскан (1 арын).
И. Нестеров — Довурак казар № 307 машинанын башкарыкчылары (1 арын).
Я. Доржу — Партийжи-организаастыг ажылды күштөдирер (2 арын).

О. Тову — Райкомнун бюрозун-да (2 арын).
М. Сат — Колхозтарныг удуртур ажылдакчыларыныг школазыныг ажылын экижидер (2 арын).
П. Ушаков — Колхозтарда ниятинин мал ажылын хөгжүдеринге

улуг кичээнге салыр (3 арын).
Улус демократиязыныг чуртта-рында ажылчы чоннарныг кадык-шымылын дугайында багыш-салышыкын (4 арын).
Кореяда болуушкуннар (4 арын).

Коммунизмин улуг тудугларында

Колхозтарда хана солуннарныг ажылын эки организаастаар

Бистин бүгү большевикчи парлагывыс ышкаш хана солуннарныг күжү болза, Ленин—Сталинныг улуг херэнге бараан болуп турарында. Большевикчи парлагла дээрге—пропаганданын, агитациянын болгаш организаастыг ажылдыг күчүлүг чепсээ.

Большевик партияныг ажылчы чон-биле харылзаанын быжыгдал турар, партияныг лозуннарын, социалисттиг тургузуушкунун сорулгаларын долгандыр чонну сырый катыштырып турар парлагла ышкаш шак ындаг ээддек болгаш күштүг чепсек чок. Социалисттиг чарышты калбартырынга, большевикчи шүгүмчүлдөй болгаш бот-шүгүмчүлдөй хөгжүдеринге, ажылдыг эки дуржулгаларын негтердеринге парлагла улуг ролду ойноп келген.

Партия организаацияларныг тадазында солуннар ажылынга хүн-бүрү идеялиг болгаш практиктиг уаурулганын улам күштөдирер бистин партиявыстыг Төп Комитеди негеп турар.

Бо талазы-биле Улуг-Хем районун Ленин атыг колхозта, «УТКШ 25 чыл ою» совхозта, Каа-Хем районун «Сталинчи орук», Барыин-Хемчик районун «Большевик», «Күш-ажылчы» колхозтарда партия организаациялары база оларныг хана солуннарныг редколлегиялары эки ажылдап турарлар. Хана солуннар болза, партия болгаш комсомол организаацияларыныг масса ортузунга ажылдарыныг база бир эи чугула хевир деп чүвени ол колхозтарныг партия организаациялары эки билдешер.

Бедик дүжүт дээш, мал ажылыныг хөгжүлдөш дээш, база колхозтун күрүнө мурунуга хүлээлгенин үлөгерлиг күсөдери дээш демиселге Улуг-Хем районун Ленин атыг колхозта хана солун редколлегиязы (редактору эш Тактан-оол) онза эки киришкен. Хана солун болза, чүгле ол-бо кампания ажылдарынын түнөдери чырыдары-биле кызыгарлатынмай, а харын бодунда номчукуланын шалыпчы, стажаночу күш-ажылга доктаамал мобилизастап, оларга ажылдарын эи эки дуржулгаларыныг фактыдарын болгаш чижектерин чогуур үезинде көргүзүп, хожудап каап турарларын шүгүмчүлөп, оларын муракчылар-биле деннеиринге дузалап келген. Колхозчу амьдыралдын кол хооблузу болуп көдээ ажыл-агый артелиниг сталинчи Уставыныг негелелерин күсөдери дээш ажыл ол редколлегияныг кичээлгенин тевинге турган. Көсү агитацияныг өске хевирлерин организаастаарыга болгаш бригадаларда агитхуудустарныг ажылын удуртурунга багай эвес дузалашкан.

Каа-Хем районун «Сталинчи орук» колхозта хана солун (редактору комсомолчу Бичик) база-ла ол ышкаш тус-тус бригадаларыныг база колхозчуларын аразында социалисттиг чарыштын чорудулгазынга кичээлгенин үргүлчү салып келген. Бодунун номчукуланын чарышта кым мурап, кым соннап турарын, колхозта хүнүн чаш айтырылгаларын информастап, ажылдарын боттүг көргүзүлгенин бүгү колхозчуларга чугаалап берип, чарыштын нияти недишкенин эстүрериниң быразы болуп келген. Колхозтарын мурунуга хана солунун авторитетиниң өскенин оон үнген номер сапында болуп турар бедик сонургалдан көрүп болур. Колхоз нияти ажыл талазы-биле районун эки муракчы кол-

хозтарыныг бирээзи болуп турары ыччангаш анаа-ла таварылга эвес.

Хана солун колхозтун нияти амьдыралдан чыгып каап турар айтырылгаларын чогуур үезинде илереди келген. Чамдык колхозтарда болуп турары ышкаш хана солуну чүгле байырлалдыг хүннер таварыштыр эвес, а план өзугаар үргүлчү үндүрүнге ол редколлегия чакчыкан. Ыччангаш хана солун болза, колхоз амьдыралында хожудавай, харын мурунда чоруп, пресективтиг ажылдап, массаның өзүлүг организаатору болуп хүлээлгенин чайгыш чок күсөдөп турар. Хана солунда бижитинген материалдарын эгелери эки, дайынчы болгаш солун база техниктиг тургузуун кылганы чараш болгаш тода. Колхозтун хана солунун долгандыр бригадаларда ээлчег чок үнер дайынчы хуудустар база эки ажылдап турарлар.

Хана солуннар ажылдарын бо ышак оперативтиг болдурунун областыг бүгү колхозтарында партия организаациялары чөдөп алыр херек.

ВКП(б)-ниң Эрин райкому колхозтарын хана солуннарныг ролун чедир үнөзөлөп келген. Колхозтарын быжыглаарыга хана солуннарныг ужуру-дузанын дугайында тайылбыр ажылдарын чорударын партия эге организаациялардан райком негевейн турар. Хана солуннар редакторларыныг семинарларын, чөвүлөп хуралдарын чыыларга баар. Партия эге организаациялары редколлегиялар ажылдарыныг дугайында отчеттарын албайн турарлар, а редколлегиялар хана солуннарныг ээлчеглиг номерлерин планнарын кылбайн, хана солуннарны долгандыр активчилер организааставан келгенер. Хана солуннар дыка үр үенин иштинде үнмейн турарлар. Оон ужурунда колхозчулар биле районда хана солуннарныг харылзааны онза кошкан.

Хана солуннар—большевик парлаганың эне массалыг отряды. Оларныг редколлегияларыныг ажылын удуртуру партия райкомнарын, районнар солуннарныг редакцияларыныг болгаш колхозтарда парторганизацияларныг доктаамал күсөдир хүлээлгези.

Хана солуннарныг өзүлүг организаастык болгаш хөдөдиркичи болуп чоруну эге организаациялар боттандыр ужурулуг. Колхозчу бүрүзү хана солунга бижээн шүгүмчүлөп материалдарын түнөдөп сонургаар, а ындаг төлөдө, партия организаациязы болгаш колхозтун баштаар чери солунга үнген шүгүмчүлөп дугайында кандыг хемчегин алганын ээлчеглиг номерлерге ыяавыла харылап бээр херек. Бир эвес ажылды эки фактыларыныг, дуржулгаларыныг болгаш чедишкенин дугайын солунда бижээн болза, ону деткир ужурулуг. Хана солуннарныг авторитетин болгаш оон ажылын чедишкенин үнденин чүглө ында.

Хана солунун редактору, оон редколлегиязыныг кежигүнү база бижикчи болуру—политиктиг чугула ажыл. Олар боттары көдээ ажыл-агыйны айтырылгаларын эки өрөөнри, политиктиг биленин, литература талазы-биле мергежилни бедилер херек. Чүгле ыччаарда оларны хана солуннар културлуг болгаш политик талазы-биле бедик идеялиг денелге үргүлчү үнер, оон материалдары ханы уткалыг болгаш улам билдингир тода болуп, чүгле ыччаарда олар сорулгаларын чедишкенин боттандырарлар.

областыг ховуларында

Киров аттыг колхозта дүжүт ажаап алышыкыны

Улуг-Хем районда Киров аттыг колхозтун ийи хову бригадаларында 150 ажыг кижиле ажылдап турар. Эш Бучукайныг удуртканы бригадала 90 кижиле ажылдап турар болгаш 2 комбайн, ийи боду октаар машиналар бар. Лопсаңныг бригадалада 60 кижиле, 4 боду октаар машина, бир анаа аппараттыг машина тараа кезип турар.

Дүжүт ажаап алышыкынында бээр колхоз нияти-биле 190 гектар черниң тараазын кескен болгаш оон иштинде 130 гектар черниң тараазын ажаап алган. Комбайннарны бастырган тараазын 6 тергелгит айттар үзүк чок дажыл турар. Баштайгы тарааларны кургакташ, 43 тонна тарааны күрүнге дужаган.

Ховунун ийи бригадаларыныг аразында социалисттиг чарыш калбарган. Ол социалисттиг чарыштын бирги черинде эш Бучукайныг бригадала чоруп турар. Ында култур-массалыг ажылдар эки. Лекция, беселелер үргүлчү болуп, хана солуннар 4 удаа

үнген. Тарааны чогуур өйүндө, чидилиг чокка ажаап алыр дугайында ийи катап хурал болган. Анаа колхозчу-тараажылар тус-тус хүлээлгелерин алганнар.

Лопсаңныг бригадала үстүндө бригадалан соннап турар болгаш колхоз организаастык чок ажылдап турар. Чамдык кижилер хүндүс ажылдап турза-даа, дүне ажыл айттарын мунуп алгаш, чер кезип чоруп турар. Ол дугайында бригадар Лопсаң кандыг-даа хемчег албайн турар.

Дүжүт ажаап алыр муракчы колхозчулар бар. Чижээ, шаң экиччи Д. Онзатмаа, тараа арыглакчызы А. Маады, сноп баглакчызы Д. Наймы олар хүн-бүрүнүн ажыл-норманын ажыг күсөдөп турарлар. Ол ышкаш школачылар Сүктөр-оол, Чаш-оол, Уйнук-оол олар муракчы ажылдап турар.

Тараа ажаап алышыкыны болгаш күрүнге тараа дужаалдазы үргүлчүлөп турар.

Ш. КАЛГАЖЫК.

Белеткели кошкан

Бий-Хем районда «Искра» колхоз дүжүт ажаап алышыкыныга болгаш көдээ ажыл-агый продуктуларын белеткээринге чогуур үезинде белеткенин. Оон ужурунда колхоз бичилчыл малга четчир чөм суурун амдыга чедир четче белеткеп албаан. Зелеткее чогуур планын август 20-ге чедир чүглө 20 хуу күсөдөп турар. Сигенде ажылдап турар улустун ортузунда агитаст-массалыг ажыл чорувайн турар. Ол ышкаш сигенде ажылдап турар колхозчулар ажычле 12 шакта үнер чүлү шүүт доктаамал болган. Оон ужуру болза, өк суурже кезжэ чанып келген улусту сиген турлаанда ажылдап турар кижилер маапп, ол улус келгере ам ажылдап эгелээр багай чанчып бар.

Сиген кезилдизинин ажылынга 5 сиген кезер машина турган болза, ам тараа кезилдизин эгелээни-биле чүглө 2 сиген кезер машина ажылдап турар.

Колхоз тараа ажаап алышыкынычче августун 15-те эгелеп кирген. Амгы үеде дүжүт ажаап алышыкынында аппараттыг 5 сиген

кезер машиналар ажылдап, 15 ажыг гектар черниң тараазын кескен. Кестинген тарааны сноптап тургузар ажыл база багай чоруп турар. Сноп баглаарынче бир хүнде 10 ажыг кижиле, а бир хүнде чүглө 3—4 кижиле үнүп, сноп баглап турар. Оон ужурунда кескен тараа багла-тынмай чөдө чыдып турар.

Тараа ажаап алышыкыныга белеткели кошкан, организаастыг эвес эгелеп кирген чорук — күрүнге тараа дужаар планын чогуур үезинде күсөдиринге болгаш ажаап алышыкыны кыска хуусаада чорударына шаптыктыг болуп турар.

Тараа кургадыр черлерни каяк ажаап алышыкычче киргенде ам кээп септеп эгелээп болгаш тараа дажыыр хааржактарын база чаа кылып турар.

Бо ажылдыг мынчаар кошкан болуп турар чорук колхоз Заштаар чериниң даргазы Никитиниң, партия эге организаациязыныг секретари Власованың олчө кошкан сагыш салганы-биле бо чорук болуп турар.

Бистин корр.

Районун ырак сумузунда колхоз

Чөөн-Хемчик районун ырак сумузу Иймеде Ленин атыг көдээ ажыл-агый артелиниг күш-ажылчы колхозчулары тараа ажаап алышыкынында организаастыг кирип турарлар.

Тараажыларын күжүн 2 бригада кылдыр үзүп тургускан. Шүпүг 94 кижиле 104 айттарлыг ажылдап турар. Баштайгы хүннерде бастырылган 5500 килограмм тарааны күрүнге

дужаганнар.

Тараажыларын иштинде эштер Дыртых-Кара, Кур-Базыр, Седди олар хүн-бүрүде кылган ажылдарын нормазын 150—160 хуу күсөдөп турарлар. Бригадаларын иштинде кижилер аразында муракчыларын денелгиче чөдө дээш социалисттиг чарыш калбарган.

О. ОЧУР-ООЛ.

Ниятинин малынга четчир сиген дээш

Кызылдын көдээ районун Көк-Тей сумузунда «Совет Тыва» колхозтун Ондумда сиген бригадалазы (бригадир эш А. Самбуу) ниятинин малын 1951—1952 чылдын кызынында толуг кыштагладышыкы-биле хандырар дээш кызымкай ажылдап турар.

Ук бригада сиген кезилдизинче июль 4-тен эгелеп кирген, кезер 2 машиналыг, 5 хол каадырлыг

ажылдаш, сиген кезилдизин август 13-те дооскан. Бригада 100 ажыг черниң сигенин кескен. Оон 919 хөпзөн ийикпе 18 сараат эки шынарлыг сигени тургускан.

Ам колхозчу-сигенчилер кестинин 15 га черниң сигенин чоокку каш хүннерде сарааттап каяк-лааш, дүжүт ажаап алышыкынычче шилчир деп турарлар.

М. ДОИНАЕВ.

Чазактын шаңналдарын тыысканы

Чоокта чаа Бий-Хем районун ажылчы чоннар депутаттарыныг куускомунга область Советинин депутаты И. Е. Томнаин область Советинин даасканын өзугаар 1950 чыда кызыл-тастан Бедик дүжүтү алганы болгаш тараа култураларын ажаап алышыкыныга база тараа бастырылганын Бедик көргүзүлгенин чөдөп алганы дээш ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун чарлыгы-биле шаптакан көдээ ажыл-агыйныг муракчыларында орденнерин болгаш медалдерин тыыскан.

Бир дугаарында Бий-Хем МТС-ин эки комбайнеру И. Г. Осипов Күш-ажылчы Кызыл Тук орденни алган. Чазактын шаңналын ап тура большевик партияныг, совет чазактын болгаш эш И. В. Сталинныг көдээ ажыл-агыйныг ажыл-ишчилеринин дугайында сагыш-салышыкыны дугайын бодунун өзүгү сеткил-сагынды

ханызында ол илередип чугаалаан. Оон соонда «Күш-ажылчы алдар дээш» деп медалды комбайнер А. С. Лопатин, «Күш-ажылчы шылгарал дээш» деп медалды эи эки тракторист П. Г. Неволин олар алганнар.

Ол ышкаш эш Томянин «Хүндүлелди Демдээ» орденни Белеткелдер Министествозунун Бий-Хем районда төлээзи С. И. Дутовка тыыскан. Эш Дутов белеткел организаастыгы дика хөй чылдарда үзүктел чок ажылдап келген.

Шаңнал алганнар бүрүзү партияга, чазакка болгаш ажылчы чоннарныг ынак башкызы болгаш баштыкчызы эш И. В. Сталинга кызыгаар чок ынаан илередип, социалисттиг Төрөөн чуртун чагайдылганыга боттарыныг бүгү күжүн могай-шылап чок бээринге беленин чангыс эп-сеткилди илереткенер.

«Элегес» совхозтун тараа арыглар болга ч кургадыр чери. Чурру А. Ермолаевтин.

Довурак уштур № 307 машина-ның башкарыкчылары

Канчаар-даа аажок улуг гидро-станцияларныг болгаш каналдарныг тудугчуларын социалисттиг үлөтүр кайгамчыктыг машиналар-биле чөпсөглөш. Бирги чериниң шак ындаг машиналарын бирээзи болза, совет инженерлерниң кылганы довурак уштур машина болур.

Довурак уштур машина бодунун даштыкы хевир-биле парохоттун думчуунда демир рамада быжылгатынган улуг бурлук (казар херекселди) бир янзы хевирлиг пароход болуп турар. Ол бур казар чериниң байдалында хамаарыштыр демир аркамчыларын дузазы-биле суг кырынга көдүрүп үнүп, азы суг алдычче кире берип Жолур. Эштин чоруп турар коорзаларны дамчыштыр үрөдөп каан болгаш суг-биле холужа берген довуракты күштүг насос-биле плотина кылыр чөргө азы чаалга сордуруп чедирип кээп турар. Мынчангаш довурак уштур машина харууда ийи улуг ажылды—довуракты онгарладыр, плотинаны тудар ажылды күсөдөп турар.

Бистин довурак уштур № 307 машинасы Волго-Дон каналыныг тудушкунунда ажылдап турар. Ам ол машина өске ийи машиналар-биле кады Дондан № 13 шлюзке чедир каналдын үнүн казып турар. Ол машина суг адаанда 15 метр терең черде чыдар довуракты казып хөпсөглөш чыдаар. Оон төлөвилей көрдүнгөн шыдалы шакта 300 кубометр довуракты казып үндүрүп шыдаар. Довурак уштур машинаныг бүгү механизми электри-биле шимчедип турар. Ол машинаны башкарылганы автоматтыг, ээлчегин командирин машинаныг ажылын чааскаан башкарып болур.

Техника бурунгаар базып олурар. Электри моторларыныг күчүзү 7 муң аыт күштүг, 100 кубометр довурак казып үндүрер бодурукчулуг довурак үндүрер кончуг улуг машиналар ам бар болуп турар. Ындаг хемчээлдиг ажылды хол-биле кылырынга 35 муң ажылчылар болгаш довуракты сөөртүп дажыгларынга 15 муң аыт хереклетинер ийик.

«ЭШ-14/65»—деп кылаштан чорур улуг экскаваторун башкарыкчыларыны кыйгыры-биле механизми төлөвилей көрдүнгөн шыдалы бедилери дээш профессия аайы-биле, тудушкуну ажылын хуусаа бетинде доозары дээш каналдын тудушкунунда чарыш калбарган. Бистин довурак уштур машинавыстын аныяк башкарыкчылары ол чарышка база киришкенер. Бистин чөдөп алган түнөдөривис болза: довурак уштур машинаны шакта ортумак бүүдүрүкчүлүг 500 кубометр довурак четкен болгаш стахановчу ээлчегин чамдык хүнеринде оон-даа хөйүг берип турган. Чижээлээрте, чоокта чаа аныяк гидромеханист-торлар довурак уштур машинаныг төлөвилей көрдүнгөн шыдалын үштен ажыг катап ажыргаш, 14 муң кубометр довурак ужулганнар. Александр Корытинниң муракчы ээлчээ июнь айның онаалгазын хуусаадан 12 хонук эрте күсөткеш, пландан ажыг 36 муң кубометр довурак ужулганнар.

Ол чедишкенин канчап чөдөп алган бис? Хамыктын мурунда техниктиг өөредилгени организаастаан турган. Машинаны башкарыкчылары машинаныг механизмин бирде-бирээ чөккө өөренип алгаш, техниминимумну дужаганнар. Бистер гидромеханисттер каадырларын бүүдүргөдөн чартыктырбайн тургаш белеткээрин организаастаан бис. Бистин башкарыкчыларыстын иштинден бедик билитлиг ажылдакчылар аныяк ажылчылардан болгаш мастарлардан эгелээш каш ээлчег командирлерин болгаш механиктерин белеткеп эгелээш бис, ол практика болуп бүрүнү-биле шыныктырып шыдаан.

Өөредилге үезинде элээн каш профессионалдыг дапкырларыныг бодалы тытып келген. Башкарыкчы бүрүзү элээн каш тускай эртемнерни өөренип алганындан бистер

ону белени-биле кылып шыдаар турган бис. Чижээ, моторист Федор Журавлев ам электриниң, машинистин, көдүрер машинаның, матростун ажылын күсөдөп шыдаар, Электриг Федор Криштал ээлчег командиринин эртемни өөренип алган. Машинаны башкарыкчыларыны иштинден өскелер-даа элээн каш тускай эртемнерни өөренип алганнар. Мынчангаш бистер бодуштуг машинавыстан өске машиналарга ажылдаары-биле 10 кижини чоруткан бис. Машиналарын ханы билери артып калган ажылдакчыларга машинаны ажаарын экижидеринге; оларны долузу-биле ажылдаарына дузалаан.

«Ажыл-херек ишчилер коргар» деп орустун үлөгер домая чугулап турар. Техниканы шимчээдөп алган кижилер ону болбаазырады турарлар. Башкарыкчыларыны иштинден оларны чартыкчылары тытып келгилээ. Ээлчег командирин Александр Корытин довурак уштур машина элениниг довуракка ажылдап турда күчүлүг электри мотор-биле ажылдадыр болгаш хөй электри энергияны херектеп турар үндүредикти машинаны ажылдап деп санап кирген. Ам бистер электри энергияны улуу-биле камнап тургаш, элениниг довуракты казып үндүрүп турар бис.

Элээн хөй чартыкчы саналдарын шимчээткени чүглө электри энергияны эвес, харын артык кезектерин, материалдарын камнап алганын, машиналарын ажылдаар хуусаазын уздарына, кол чүве болза, довурак уштур машинаны социалисттиг хамаары дээш алган машинаны төлөвилей көрдүнгөн шыдалын ажылдап шыдаарына дузалаан.

Бүүдүргөдөн чорудулганын дүрдөдиринге, хүн-бүрүде чаа чүвени тывары дээш демиселге башкарыкчыларын иштинден кандыг-даа бергелерни ажып шыдаар кайгамчыктыг гидромеханисттер каадырлар тыгылган. Бисте эи эки ээлчег болза, аныяк гидромеханисттердин коллективин тода оперативтиг удуртурунун мергежилгине өөренип Александр Корытинниң ээлчээ болур. Оон удуртулгазы-биле машинист Константин Решетов, моторист Федор Чаукин, электриг Федор Криштал, матрос Владимир Текунов болгаш өскелер-даа бодушүгү ажылын өөренип алган болгаш профессия аайы-биле чарышка муракчылар болганнар.

Чоокта чаа бистин довурак уштур машинавыска оон чогадыкчылары Сталинны шаңналдыг лауреаттары Б. М. Шкудин биле М. А. Горин олар чоран. Олар машинаныг ажылы-биле танымны көргөш, довурак уштур машинаныг төлөвилей көрдүнгөн шыдалын улуу-биле ажылдаарын хандырар турар бистин хемчеглерини чүүдүлүг дең көргөн. Чогадыкчылар оон сонгаргы ажылына чаа, машиналарын чогаадырынга, оон-даа эки машиналарын тудурунга улам дидим болурун азааннар.

Тудуг ажылдарын хуусаа бетинде күсөдери болгаш бот-өртекти кудулаары дээш социалисттиг чарышка чөдөп алган чедишкенин дээш ВЛКСМ ТК бистин коллективтиг муракчы гидромеханисттердин хүндүлөп бижиктер-биле шаңнаан. Ол шаңнал коммунизмин улуг тудуунун аныяк кир-жикилеринге чогадыкчы улуг күженишкенин берген болгаш ынак Төрөөн чурт дээш чаа күш-ажылчы маадырлыг чоруктарже сорул кирген. Чартык чылдын онаалгазын хуусаа бетинде дооскаш, машинаныг командазы чылдын планын Октябрьниң 34 чыл оюнда күсөдир, Волго-Доннун пароход чорур каланын тудушкунун хуусаа бетинде күсөдиринин фондуга неместир 150 муң кубометр довуракты казып үндүрер деп шийтиртээн.

И. НЕСТЕРОВ.

Волго-Донда довурак уштур № 307 комсомол-аныяктар машиназыныг начальниги.

Алган хүлээте ийи катап ажыг күсөтинген

КРАСНЫЙ ЛУЧ (Ворошиловград область). Шахтер хүнүнге чедишкенин ужуражыр дээш чарыштышаан, «Донбассантрацит» деп муракчы комбинаттын болгаш «Свердловголь» трестинин дажылары болза, антрацит планын оюн-мун тонна кылдыр ажыг тып күсөткенер болгаш чыл хүлээлгенин

ийи катап ажырганнар. Ол чедишкени болза, дагын чаа техниказын бедик бүүдүрүкчүлүг ажылаанын болгаш чамдык шакталарын график өзугаар ажылдарже өй-шаанда көжүргөниң ужурунда чөдөп алдынган. (СЭТА).

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Партийжи-организаcтыг ажылды улам күштелдирер

Бай-Тайга районун V партия конференциясы районда партия эге организацияларының партийжи-организаcтыг ажылдарын үндэсине биле экижидерин райкомдан негээн. Ам районда партияныц 16 эге организациилары бар. Көдээ ажыл-агый артелиниң Уставын ажылчы чоннарнын ортузунга чөп тайылбырлап келгени-биле районун хуу ажыл-агыйлыг чоунун 70 хуузу колхозтарже кирген. Хөл, Бай-Тал, Шуй сумуларга тургулаан хуу ажыл-агыйлыг коммунистер шупту колхозчу амыдыралче шилчип киргенер.

Партия райкомунун бюрору колхозтарда партия эге организацияларынын ажылын экижидер сорулга-биле колхозтар бүдүрүлгелеринин кол участоктарына партия бөлүктөрүн тургузарын шийтирлээн. Сталин аттыг, «Победа» колхозтарда 8 партбөлүктөр тургустунуулаан. Районда коммунистерниң хөй кезин хову бригадаларының бригадирлери, звенолар удуруткучулары, агитаторлар, хана солуннар болгаш дайынчы хуудустар редакторлары болуп турарлар. Олар боттарынын тус-тус кылып турар ажылдарынын дугайында эге организацияларынын бюрорларына, нинти хуралдарына илеткеп турарлар. Колхозтуу организас, ажыл-агый талазы-биле быжыглар дээш Сталин аттыг колхозта Авыда, Доржаа, И. Норбу, «Победа» колхозта С. Сюрюк, Очур, «Дөн-Терек» колхозта Сотпа олар ышкаш ак-сеткилдиг эки ажылдап турар коммунистер районда дыка хөй.

Партия райкомунун бюрорунга база партия организацияларынын хуралдарына партия организацияларынын иштики ажылдарын чугаалажып көөрү сөөлгү үеде экижээн. Ынчалза-даа партия эге организацияларына чоруткан хыналдалардан ам-даа улуг четпестер бары илеретинген. Ол четпестерин узуткаарышы хемчеглерин чоруткан.

Партия хуралдарына райкомунун төлээлери тускай илеткелдерин кылып, эге организацияларнын ажыл планы кылырына, хана солуннар үндүрерине дуздалааннар.

Сталин аттыг, «Победа», «Мурнакчы», «Дөн-Терек» колхозтарда партия хуралдарына большевикчи чөптүг шүгүмчүлдер болгулаан: колхозтарнын мөл, чер ажылдарын, тудуг ажылын, колхозтуу организас, ажыл-агый талазы-биле быжыглар хемчеглерин ында партия организацияларынын секретарлары, колхозтарнын баштаар черлери багай удуртуп келгенер. ВКП(б) райкомунун бюрорунга 11 илеткелдерин дыйнаан. Колхозчу массанын ортузунга партийжи-политиктиг болгаш партийжи-организаcтыг ажылдары экижидеринин улуг сорулгаларын барымдалааш, чамдык колхозтарнын партия организацияларынын секретарыларынга болгаш колхозтар даргаларына район организацияларындын шыырак коммунистерни шутт чоруткулаан. Сталин аттыг, «Победа» колхозтарнын партия организацияларынын секретарыларынга эштер Кула, Адыг оларны, «Мурнакчы», «Дөн-Терек» колхозтарнын даргаларына Кандан, Маадыр оларны чоруткан. Кыска үенин

иштинде эштер Кула, Кандан олар ажылдын эки түннелин көргүскенер.

Партия эге организацияларынын секретарыларын политиктиг Зидинин бединден, ажылга организаcтык арга-дуржулгаларындан ажылдын эки түннелери көстүрү чугаажок. Ынчангыш, ВКП(б) райкомун бо чылын колхозтарда партия организацияларынын секретарыларын Кызылга болган ай хуусаалыг семинарга өөртөкөн, оларнын оралакчыларынын, партбөлүктөр организаcтыгынын семинарын районга 4 удаа кылган, ол ышкаш партия эге организацияларынын секретарылары-биле беседаларны райкомун килдистер эргелекчилери үргүлчү кылып турган. Ол чорук болза, оларнын ажылдарынын дуржулгаларын солштурарына улуг укур-дузалыг болган.

Районун партия эге организациялары бо чылын партиянын хурээлинге 25 кижини хүлээп алып дугайында айттырылганы көргөн, а оларнын барык шуптузу райкомга хүлээп алдынган. Олар боттарынын политиктиг билдин бедидер, онаашкан ажылын экижидер талазы-биле кызыкма чоруну күргүзүп турарлар, чижээ, Бай-Тайга райкүүсомунун секретари Сенил, ВЛКСМ-нин Бай-Тайга райкомунун секретари Докпак олар. Чинге-Каыт алдын үлетпүрүнүн ажылчыны Шыырап «Хүндүлүг дагы» деп атты чедип алган, Кызыл-Дар эге школанында башкы Таан-оол онза идепкейлиг хөй-нинтичи болуп ажылдап турар.

Моон-биле кады улуг четпестер барын минир ужурулгусу бис. Партиянын организаcтыг болгаш политиктиг ажылдарынын чогуур деннелин партиянын элээн хөй эге организациялары ам-даа чедир хандырбай турарлар. Көп-Сөөк сумуда, Тээли суурда, МТС-те база «Победа» колхозта болгаш өске-даа чамдык партия организациялары ажыл планы чок ажылдап, коммунистерге партиянын доктаамал даалгаларын бербей келген. Ол черлерде коммунистерни мурнакчы рольдыг, дайынчы организаcтыг болурун хандырбаан, массанын ортузунга партийжи-политиктиг тайылбыр ажылдары эн-не кошкак деннеле чоруп келген. Ылангыш Көп-Сөөк сумуда, Тээли суурда партия организацияларынын секретары-лери Адыгбай, Чүлдүм олар комсомол, совет организацияларынын ажылдарын удуртуун болгаш оларга практиктиг дуза көргүзерин үнелеп көрбей келгенер.

Ол ышкаш мал бажын өстүрер, оон продуктууну бедидер, чер ажылын сайырадыр, колхозтарнын тудуг ажылдарынын темпизин дүргедир, чоунун бижи билбес болгаш бижики биче билдир чоруун узуткаар кол ажылдарын удуртууну районун көдээ ажыл-агый килдизи (эргелекчизи Солаан-оол), районун көдээ болгаш колхозтар тудууну килдизи (эргелекчизи Сюр-оол), районо (эргелекчизи Пяткин) дыка кошкатканнар.

ВКП(б) райкомун, оон бюрору ажыл-агыйнын кол айтырылганын шийтирлээрин чагыс талалап турган. Хөй хуралдар чорудары-биле дейиселди эки чорудуп, бригадала 24 школарыны мажак чыныгына тускайлап тургускан. Олар 3 хүн 6 га тараанык мажанды чыгганнар. Бригадалык чыгылыг шаанында 7 га чернин тараанын сарынатпап алган. Дүжүт ажаап алышыкыныга хову бригадалык организаcтыг кирген. Ынчалза-даа агитация массалыг ажылдары партия бөлүү ам-даа эки тургуспаанын, социалистик чарышка бот-хүлээлгелерин чедир организаcтаваанын бюрө демдеглээн. Амга чедир 2 жаткалар барык-ла ажылдавайн турар. Күш-ажылдын сагылга-чурумун кошкак тургускан. Бригадала алытар кадрчызы Серен-тоо харысалга чок ажылдап турар. Комсомолчу Бугалдай бир ажыл адын муул алгаш чана берген. Дырбааш-биле тараа бөлүрүп турар Көк-оол ажылды шынар чок кылып турган. Агитаторларнын чорудуп турар ажылынын планы чок, агитация ажылдын практиктиг ажылдар-биле холбаштырбай келген, мурнакчыларнын ажылга дуржулгаларын не-

биле кызыгаарлатынгаш, кижилер-биле кады дирг ажылдарын чорударын кошкаткан. Организаcтыг ажылдарга каадырларын шилип алып, таарыштыр тургузар, оларга практиктиг болгаш материалдыг дузаны көргүзөр сорулгаларын райком кошкак боттандырган. Райкомуну наменклатуралыг каадырларынын чүгле 89,9 хуузу четчелетинген болгаш 54,4 хуузу бадылатыган.

Партия райкомунун аппараты четчелетинмээн. Ажылдаар каадырлар шилип ап шыдавааны-биле парткабинет ажылын ам-даа эгелээт. МТС 1949 чылда тургустунган, мынчага чедир оон директорунун полит талазы-биле оралакчызы чок болуп турар. Бир эвес бо эргежок чугула ажылдар каадырлар четчелетинген турган болза, районун партия организацияларынын ажылын экижидеринге канчаар-даа аажок улуг дуза болган турар ийик. Районун 270 ажык коммунистеринден райкомун инструкторунга ажылдар кижини тыппайн турар факты болза, мында каадырлар-биле ажылдын четпезин толдургайлап турар.

Каадырлар-биле, кижилер-биле ажылдын багай болуп турарынын ужурунда көдээ удуртуп каадырларын ажылга доктаамал быжык ажылдаар чоруу хандыртылмайн турар.

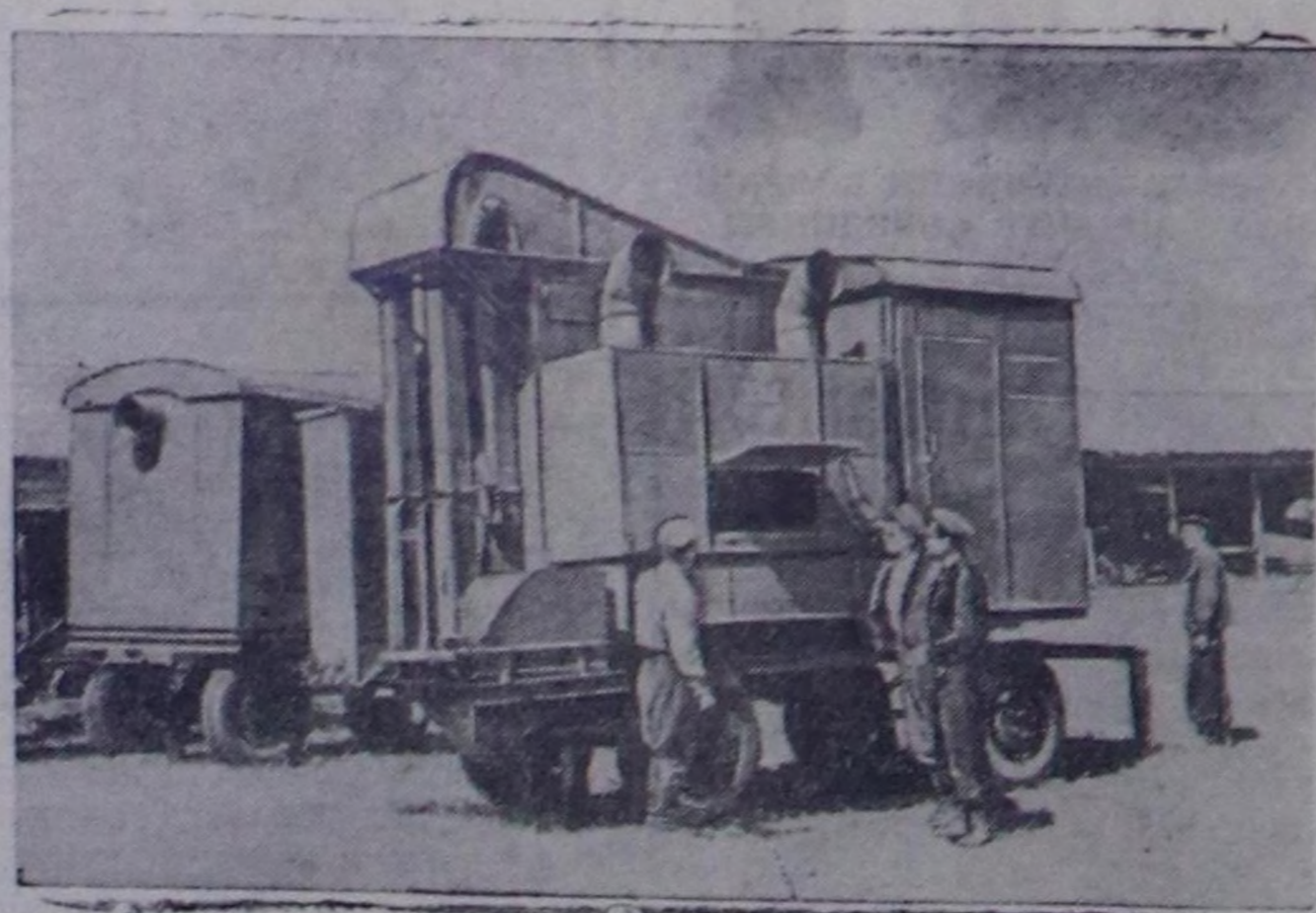
ВКП(б) райкомун бодунун үндүргөн шийтирлеринин күсүлдезинин талазы-биле организаcтыг ажылдарын кошкатканынын түннелинде, районун мурунда тургустунган ажыл-агый талазы-биле сорулгалар күсүлдезинин турар. Мал чек белеткээринин планын районун кайы-даа колхозтары болгаш сумулары күсүлдезин, колхозтар яны-бүрү тудуларнын планын чедир күсүлдезин турар.

Сорулга болза, партиянын политиктигидилгелиг, организаc-массалаг ажылдарында четпестерни кыска хуусаала узуткаар. Партия организациялары тараанык күсүк ажаап алышыкынын болгаш белеткелдеринин үезинде масса политиктиг ажылдарын планынын-биле күштелдирер, агитаторларын тус-тус участоктарга быжыглар, үе-үеде оларнын чөвүлөт хуралдарын кылып, коммунистерни күжүн бригадалар аайы-биле быжыггап хуваар, оларга партийжи даалгаларын бээр, оон күсүлделерин доктаамал контролдаар, оларнын информацияларын партия хуралдарына ап турар херек. Комсомолчуларын болгаш пионерлерин күжүн тараанык күсүк ажаап алышыкыныга идепкейлиг кириштирер. Тараа шөлдөрик кино болгаш кызыл-өглерини соксаал чокка ажылдадыр, чоңу чугула херегледин барааннары-биле хандырар херек.

Районун партия организациялары бүгү активчилерин күжүн чөп ажылгап тургаш, районун мурунда салдырган ажыл-агый, политиктиг сорулгаларын чугаажок чединшикнин күсүлдезин ужурулгусу.

Я. ДОРЖУ, ВКП(б) Бай-Тайга райкомунун партия, профэвиле болгаш комсомол организацияларынын килдизинин эргелекчизи.

БУРЯТ-МООЛ АССР

Республиканың көдээ ажыл агый чылдык-на механизастатын турар. Чоокта чаа беле Кеморов заводунга кылган көжүп чоруур 10 тараа кургадыр машиналар келген. Ындыг тараа кургадыр машиналар бүрүзү бир шакта ийи тонна тарааны кургадыр.

Чурукта: Иолгин МТС-тин алганы тараа кургадыр «Кузбасс» деп чаа машина.

Чуруу М. Миневтин. СЭТА-нын прессклишези.

Колхозтарнын удуртуп ажылдакчыларынын школарынын ажылын экижидер

Совет чазак болгаш большевик партия колхозтарнын удуртуп каадырларын белеткээр дугайында дыка улуг ажылдарын чорудуп, колхозтар даргаларын белеткээр тускай школарын областарга тургузарын чөпшээрээн.

Ындыг школа бистин областка 1949 чылда ажытынган. Школа хоорайдан ырак-даа болза, оран-бажын-биле, өөредилгеге хереглээр тракторлар, боду чоруур комбайн болгаш өске-даа көдээ ажыл-агый машиналары-биле хандыртылган. Башкы составы четчелетинген.

Ам школанын бир дугаар курзунда 22 киж, ийи дугаар курзунда 19 киж өөренип турар, база 6 ай хуусаалыг курста чүгле 4 киж өөренип турар. Өөренип турар курсантыларын иштинден эштер Д. Тапыл-оол (Улуг-Хем районун Киров аттыг колхоз), Микушин (Каа-Хем районун «Кызыл гук» колхоз), М. Балчый-оол (Чаа-Хөл районун «Бай-Булуң» колхоз) болгаш оонда өскелер боттарынын өөредилгезинге кызыкмакыйы-биле эки өөренип турарлар. Школанын башкылары билгилерин курсантыларга дамчыдып бээр-биле кызыкмак ажылдап турар.

Ынчалза-даа школаны удуртуп, курсантыларнын материалдыг байдалын сегидер талазы-биле элээн четпестер бар. Ол четпестерин кол чылдагааны чүдөл дизе, чүгле көдээ ажыл-агыйнын област эргелелинде эвес, харын чамдык районун удуртукчуларында, курсантыларнын кылдыг колхозтарынын даргаларында болгаш садыг органнарында болуп турар.

Көдээ ажыл-агыйнын област эргелели, оон начальниги эш Цевменко школаны боттуп удуртулга-биле хандырбайн турар, көдээ ажыл-агый органнарын дамчыштыр курсантыларга хандыраа чогуур акшаны, база өске-даа чүдүлдерин үзүк чок хандырар дугайында хемчег албайн турар. Бо чылын алды ай хуусаалыг тур курска колхозтарнын удуртуп ажылдакчылары 20 хире киж өөренип ужурулгусу турган болза, ам чүгле 4-ле киж өөренип турар. Чамдык уелдерде 4 кижинин чүгле ийизи азы жүк өөренип турар.

Чамдык районнарнын колхозтары өөренип турар курсантыларын шут хандырбайн турар. Чижээлээрге, Барыин-Хемчик районун «Большевик» колхозтан келген эш Х. Сырын-оол, Ворошилов аттыг колхозтан келген эш К. Чынан, «Кызыл тараачын» колхозтан келген эш С. Соксур-оол болгаш «Комсомол 30 чыл оол» колхозтан келген эш Х. Агбаан, Чаа-Хөл районун Молотов аттыг колхозтан келген Сандык олар өөренип эгелээ-ле чазактын доктаалын өзү-гаар колхозтарындан чүнү-даа албайн турар. 1951 чылдын март 31-де ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин доктаалын өзү-гаар курсант чоруткан колхоз бүрүзү өөренип турар курсант бүрүзүне 200 рубльди болгаш ай санында 25—30 күшү-хүнүн санап бээр ужурулгусу. Ол колхозтар ону шут боттандырбайн турар. Оон уламындан курсантылар чанатаар, аш-чемге, акша-хөренгиге чединмес байдалга таварып турар. Барыин-Хемчик районун «Кызыл тараачын» колхозтан келген эш Соксур-оол 6 хонук иштинде өөредилге үзүп чорааш, 200 рубльди колхозундан пат боорда алган. Ол ышкаш Чаа-Хөл районун Молотов аттыг колхозтан келген эш Сандык 6 хонук чорааш, колхозундан чүнү-даа албаан. Бо бүгү чүдүлдер чүнү көргүзүп турарыл дизе, райкүүсомнар, рай-

оннарнын көдээ ажыл-агый килдистер колхозтарнын удуртуп каадырларын белеткээр талазы-биле сагыш салбайн турарын көргүзүп турар. Бистин областын байдалына колхозтарнын удуртуп каадырларын белеткээр оонза улуг ужурулгаларын Барыин-Хемчик (даргазы эш Чанзан-оол), Чаа-Хөл (даргазы эш Таржай) болгаш өске-даа райкүүсомнар амга чедир эки билбейн турарлар. База 6 ай хуусаалыг курска чорудар колхозтар даргаларын мынчага чедир четче чорутпайн турар.

Оон-биле чергелештир школанын дирекциясы школада курсантыларга чогуур таарымчалыг чемнелгеле байдалын тургуспаан. Моон мурунда аяаа магазин турган. Ол магазини садыгызы самчыгдал кылган дээш горпо дүжүрүп каапкан. Ону дүжүргенинин база бир кол чылдагааны болза, садыгын турар чери чок (берген өрээли бичин) болганында болган. Оон түннелинде столуяа эт, саржак болгаш өске-даа чугула чемнерин албайн турары-биле курсантыларнын чеми кончуг багай болуп турар. Хлебни садалда дензи чокка улуну 5 рубльге, а бичинин 4 рубльге садып турар. Ону курсант Тараканов садыггап турар. Ол болза, ында өзүлүг садыг чогууну уламындан болуп турар.

Горпо баштаар черинин даргазы эш Жито садыгын тургузар дугайында азаашкын кылып турза-дээ, оон ол азаашкыны хоозун чугаа болуп турар. Курсантылар болгаш школанын ажылдакчылары таакпы, от болгаш өске-даа чугула херегледин барааннарын садып алып дээш хоорайже кирип турар. Оон-биле кады хөй үен хэласка эриип турар. А ол чорук өөредилгеге улуг шаптык болуп турар.

Амгы туруп турар столовая санитарга удур байдалда болгаш яны бүрү чөмөр кылбайн турар. Эрте, кежээ сүт чок шай, а дүште чангыс мүн — моон ангы чүү-даа чок. Курсантыларын мезинин дузалыгызы-биле эки хандырбайн турар. Оон түннелинде чамдык кижилер аарый бергеш, чогуур эмчи дузанын албайн турар, азы хоорай кирип эмчилеп турар. Бо чылдын дүргүзүндө чазын чангыс катеп эмчи чораш.

Устунде чугаалаан багай байдалдарнын түннелинде чамдык курсантылар арааш, колхозтарыне чанып турар.

Курсантыларга чогуур таарымчалыг байдалдарын тургузар дээш школанын дирекция чери база-ла эки оралдашпайн турар. Районун Советтеринин күүсөмнарны болгаш көдээ ажыл-агый органнары-биле харылашпайн турар.

Колхозтарнын удуртуп каадырларын белеткээр област школарынын курсантыларынга таарымчалыг байдалды тургузуп, оларга колхозтардан хандырылганы экижидер дугайында көдээ ажыл-агыйнын област эргелели, ылангыя оон начальнигинин каадыр талазы-биле оралакчы эш Яркин, райкүүсомнар болгаш колхозтар даргалары, ол ышкаш партия райкомнарынын секретары-лери улуг сагыш салып, каадырларын тоол көрбес олутпай шүшпеп бюрократсыг чоруу, дарый узуткаар ужурулгусу. Оон-биле чергелештир ВКП(б) обкомун болгаш об.күүсөм база чогуур түннели үндүрери чугула.

М. САТ.

«Метеорлар болгаш метеориттер» деп лекция

Август 18-те Кызылдын Гастелло аттыг культура болгаш дыштанылга паркынын чайгы лекторийнге «Метеорлар болгаш метеориттер» деп темага лекция болган. Ук лекцияны политиктиг болгаш эртем билгилер непередеринин талазы-биле Бүгү-эвиллелин нийтилелини Тыва область салбырынын чингине кежигүнү эш И. И. Принцев номчаан.

Лектор дыннакчыларга өртемчей шинчилээринин талазы-биле астрономия эртемнин кол-кол билгилери кончуг билдингирин-биле болгаш тодазы-биле тайылбырлап чугаалап берген.

Лекцияга чус ажыг кижилер олдурушкан. Лекция соонда дыннакчыларга кино-чурук көргүскөн.

Август 19-та чайгы лекторийге «Рак» деп аарыг дугайында эмчи лекциясы болган. Ук лекцияны аныяк эмчи эш Л. М. Горбунова номчаан. Лекцияны дыннакчылар кончуг кичээнгейли-биле сонугурап дыннаан. Лектор бодунун чугаазына ол хоралыг аарыгнын тыттып келир чылдагааннарын болгаш ол аарыгны болдурбас дээш аяаа удуур баш бурунгаар демсежиринин аргаларын дыннакчыларга кончуг билдингирин-биле чугаалап берген.

Дыннакчылар лекторга элээн хөй солун айттырылганы салган, ол айттырылганын шуптузунга лектор долу харыяларын берген. Ук лекцияга 88 кижилер олдурушкан.

Е. ГОЛЫХ.

Нолхоз тудуунда херэеженнер

Эрзин районун «Чаа орук» көдээ ажыл-агый артелинин колхозчу херэеженнери тудуг ажылында идепкейлиг ажылдап турар. Чырандайга болгаш Енданга удурткан колхозчу 8 херэеженнер 100 баш инек кирип дөрт өрзөл чыгып кажааны тудуп кылган болгаш чуртталганын 6 бажыннарын тудушкан.

Тудуг ажылында херэеженнер Ыспы, Балмаа, Акымаа олар хүн нормазын 120—130 хуу күсүлдеп турарлар.

1951 чылдын тудуг планын ажык күсүлдеп дээш колхозчу херэеженнер аразында социалистик чарыш садып алган, эр улус-биле бир дөмей ажылдап турарлар.

К. НЮРАТ.

Мастерниң дузалааны

Чөөн-Хемчик районда печка тудуп кылырынын талазы-биле мастер эш Крылов бо чылын районун ажылды идепкейлиг дузалашкан.

Ол болза, шериг албанын эртрирп турганынын чылдарында печканы болуп өөренип алган. Школаларын чаа өөредилге чылынга белеткелдеринин үезинде ол тускай даалгаларын күсүлдеп турган. Хорум-Даг чеди чыл школарынын, Баян-Тала, Ийме эге школаларынын 18 печкаларын кончуг эки шынардыг кылып берген. Ажылчы чоунун эргележыныгаш шак ынычаар эки ажылдарын кылып чоруур кижилер биске кажан-даа мактадыр.

О. ОЧУР-ООЛ.

Бот-онаалга үндүрүүн чөп ажыглар

Көдээ чурттакчы чондан кирип турар бот-онаалга үндүрүлгелрин ол хамаарышкан көдээ Советтеринин девискээринге чоунун культура-амыдыралдыг хергелелин хандырааныга, эн ылангыя школа, эмнелге септелгезинге, чунар-бажын тударына, орук, көвүрүк болгаш өске-даа чоунун хүн бүрүдиге амыдыралыга эргежок чугула чүдүлдерин кылып алырынга чөп ажылгап чарыгдар дугайында чазактын айтышыкы бар. Ындыг турбуза, Тер-Хөл районун Балыктыг суму Совети чазактын ол айтышыкынын каржызы-биле үрөп турар. Чул дизе, 1950 чылда көдээ чурттакчы чондан кирген бот-онаалга үндүрүү 5535 рубльди ССРЭ-нин улус ажыл-агыйнын катал тургузарынын болгаш хөгжүдеринин дөрт дугаар күрүнө чөшкенинин облигациянын ол сумуга таралып турда ол акшаны суму Совети облигация өртээнге шилчидип кирипкен. Ол акшанын орну амдыгаа чедир катал тургустунмаан. Ынчангыш көдээ чурттакчы чондан кирген ол бот-онаалга үндүрүү бодунун сорулгалына чөп ажылдашпайн, өскээр чарыгатына берген дугайында ол суму Совети болгаш районун сан килдизи улуг буруулулар.

Чоунун бот-онаалга үндүрүүн өскээр буруу чарыгданнарга чогуур хемчээп хүлээтеш, моон сонгаар бот-онаалга үндүрүүн чогуур сорулгалындан өскээр чарыгдар чоруктарын шут узуткаары чугула.

Х. БЕГЗИ.

РАЙКОМНУН БЮРОЗУНДА

Чоокта чаа ВКП(б)-нин Тес-Хем райкомунун бюрору болган. Аяаа тараадан бедик дүжүт ажаап алышыкынын үезинде ховуда партийжи-политиктиг ажылдын чоруп турарынын дугайында Ленин аттыг колхозта №2 хову бригадасында партия бөлүүнүн организаcтору эш Мурзукайнын илеткелни дыйнаан.

Хову бригадасында 56 колхозчулар ажылдап турарлар. Ында 9 агитаторларын быжыггап тургускан. Олар тараажылар ортузунга беседалар, номчулгаларын үргүлчү мурттушаан, хана солуну 3 удаа, көргүзүп самбыразын 7 удаа үндүргөн.

Бригада машина-биле он бир хонуктарын иштинде 29 га, үш хонукта комбайн-биле 75 га тарааны кезип ажаган. Машиинистер Петия болгаш Борбак-оол олар аппараттыг сизен кезер машина-биле хүн нормазын 100—120 хуу, комбайнёр эш Бобков «Сталинен—6» деп комбайн-биле хүн нормазын 250 хуу чедир күсүлдеп турарлар. Дүжүт ажаап алышыкынын чидиргеле-

ри-биле дейиселди эки чорудуп, бригадала 24 школарыны мажак чыныгына тускайлап тургускан. Олар 3 хүн 6 га тараанык мажанды чыгганнар. Бригадалык чыгылыг шаанында 7 га чернин тараанын сарынатпап алган.

Дүжүт ажаап алышыкыныга хову бригадалык организаcтыг кирген. Ынчалза-даа агитация массалыг ажылдары партия бөлүү ам-даа эки тургуспаанын, социалистик чарышка бот-хүлээлгелерин чедир организаcтаваанын бюрө демдеглээн. Амга чедир 2 жаткалар барык-ла ажылдавайн турар.

Күш-ажылдын сагылга-чурумун кошкак тургускан. Бригадала алытар кадрчызы Серен-тоо харысалга чок ажылдап турар. Комсомолчу Бугалдай бир ажыл адын муул алгаш чана берген. Дырбааш-биле тараа бөлүрүп турар Көк-оол ажылды шынар чок кылып турган. Агитаторларнын чорудуп турар ажылынын планы чок, агитация ажылдын практиктиг ажылдар-биле холбаштырбай келген, мурнакчыларнын ажылга дуржулгаларын не-

теретпейн турар. Чаа солуннар өйшаанда четпейн турар.

Партия райкомунун бюрору үстүнде көзүлген четпестерин чылдырдынын оруктарын айтып, ховуда ажылдап турар колхозчуларын ортузунга агитация-массалыг ажылды күштелдирерин, социалистик чарышты кижилер аразына калбартырын партия бөлүүнүн организаcторундан болгаш колхозта партия организациясындан негээн. Мурнакчыларнын дуржулгаларын неперетпешаан, бүгү кижилерни шалпычыларнын деннелинге чедир дээш организаcтыг ажылдарын улам экижидерин, чалгаа, ажылды чедир кылбас кижилер-биле эпте-жип болбазын, машиналарнын доктаамал ажылдаар чоруун хандыраын бюрө негээн. Шак бүрүзү, минута бүрүзү биске үнелиг. Ажыл хөй, хуусаа кыска. Ынчангыш халас шак эртирбейн турган, тарааны чогуур үезинде чидиргич чокка ажаап алып херек деп чүвени бюрө бүгү партия организацияларындан негээн.

О. ТОВУ.

Школачы Киров бодунун колхозунга дузалап турар

Бай-Тайга районун чеди чыл школарынын дөртүк класынын өөреникчизи Киров, чайгы даштанылга үезинде бодунун колхозунун ажылына эки дузалаан.

Өөреникчи Киров артелиниң №2 хову бригадасына тараа сугтарып чайлааш, оон соонда сизен кезилдезинге ажылдап, бүдүрер ажыл нормазын үргүлчү ажык күсүлдеп турган.

Киров ам тараа кезилдезинде база-ла идепкейлиг ажылдап турар болгаш чайгы үеде 40 күш-хүннерин ажылдаан.

Х. ТААН-ӨӨЛ.

Организацыстыг ажылды күштелдирер

Школаларны чаа өөредилге чылынга үлгерилгил белектээр дээш ВКП(б)-ниң Тыва обкому болгаш облүүском тодаргай доктаал, шийтирилдерин үндүрген.

Чаа өөредилге чылынга школаларның белектелин эки организацыстаар талазы-биле партияның болгаш чакыткын айтышкынын Чаа-Хөл районун удуртур органнары ам-даа четпес боттандырып турар.

Областын ажилчы чоннарының күсөкчи комитеди чоокта чаа Чаа-Хөл райүүскомунун даргазы эш Таржайнын илеткелин дичнааш, районун школалар септелгелеринде четпестерин илередип, ол четпестерни кыска хуусаада узуткаарын длааскан.

Ол ышкаш июль 19-та партия обкому болгаш облүүском школалар септелгелерин күсүк ажылдарга канчалаштырпайн дүрген күүседир сорулга-биле школаларга шеф ажылдарын чорударын, анаа бүгү күштү организацыстаарын районун совет, партия организацыяларының удуртукчуларына тускай телеграммалары сагындырган.

Бо айтышкынын күүселдези Чаа-Хөл районда боттанмаан. Районун школаларында Урбун эге школа ам-даа чедир туттунмаан, кырызы чок, адакы шалалары кылдырмаан, башкылар бажынары белектетинмэн. Даг-Аразында эге школа 800 кубометр одаар ыш белектээр тургаш, чүгле 100 кубометр хирени белектээн. Бай-Булуң, Ак-Хем школаларының септелгелери ам-даа четпес боттандырып турар.

Чаа-Хөл райком болгаш райүүском июль 22-де, воскресеньде бүгү школаларга шеф ажылдарын организацыстаарының талазы-биле сумулар Советтеринин даргаларына, колхоз тар даргаларына, партия эге организацыяларының секретарына айтышкынын берген.

Р. ХУНАЙ-ООЛ.

Колхозчу малчыннар

Кызылдың көдээ районун Көк-Тей сумузунда «Совет Тыва» колхозтун шээр малын 5 кезек черде—Теректиге 2, Баян-Колда 1, Ондумда 2 коьдан кылдыр узуп тургускан. Оларны дуржулгалыг кадарчыларда бажылаан.

Оон иштинден Ондумда хой, бикү малдын кадарчылары эштер Д. Араптан, С. Узун-Лопсан олар нитинин мал ажылын хөгжүдеринин үш чыл планын чедишкенин күүседир дээш кызымак ажылдар турарлар.

Колхозтун нити шээр мал фермазынын эргелекчи эш С. Дамбаа мал ажылын хөгжүдүр дээш сагыш-салышкынын кошкатпай, бүгү кадарчыларының ажылынга үргүлчү-нү удурткулгазын берип келген.

Эш Д. Араптан колхозтун мал ажылынга 1949 чылдан эгелеп ажылдаан. Оон хайгаралында ам үеде 208 баш өшкү, 117 баш анай, шупту 325 баш өшкү мал туруп турар. Бо чылгы төрөөн өшкүлерини

Оон түнелинде чүгле Кызыл-Даг, Чаа-Хөл, Урбун школаларына шеф болгулаан.

Партия райком болгаш райүүском үндүрген шийтирин хынап контрольдавайн, оон-биле тайбызырап кызыгаарлатынганан чамдык Кара-Тал сумуда, Бай-Булуңда школаларга шеф ажылдары болдунмаан. Бо талазы-биле чер-черде удуртур ажылдакчылар—эштер Сүктер (Сталин аттыг колхозтун даргазы), Норжук (Чаа-Хөл суму Советинин даргазы), Дажы-Нава (Молотов аттыг колхозта парторганизациянын секретари), Комбу («Бай-Булуң» колхозтун даргазы) олар кайдыгдаа ажыл организацыстаар.

Партия райкомунун секретари эш Фетисов Кара-Тал чеди чыл школазынга ол хүн шеф ажылын соксаткан, район организацыялары колхозтарже шеф ажылы кылдыр деп чарлаан. Бодунун ол айтышкынын безин күүсетпэн.

Райүүском 1951 чылдын январь 10-да бодунун бир шийтиринге чаа өөредилге чылынга школаларны үлгерилгил белектээр сорулга-биле район организацыяларын тус-тус школаларга шеф ажылы чорудар кылдыр бажылаан.

МТС Кара-Тал 7 чыл школазын, РОМГБ Чаа-Хөл школазын, районунда Урбун школазын, райзо Бий-Булуң школазын, суд, прокуратура черлери Ак-Хем школазын шефке алгаш, кайдыгдаа дузаламчы көргүсептэн.

Партияның Чаа-Хөл райком болгаш райүүском шүүмчүлдеги динангыр болуп, бодунун үндүрген доктаал, шийтирилдерин күүселдези дээш организацыстыг ажылдар чачылга кирзе чогуур.

Р. ХУНАЙ-ООЛ.

117 анайларын бүрүн доруктуруп алган. Эш Араптан кадарган малын чай оьду кезидип эки семиртип турар. Малды чөп таарыштыр оларладып турары-биле оон хайгаралында малдын күш-дегиди эки болуп турар.

Малчын хойжу С. Узун-Лопсаның хайгаралында 127 хой, 77 хураган, шупту 204 баш хой бар. Бо чылгы төрүтүнгөй хураганнардан 77 баш хураганын доруктуруп өс-турген. Эш С. Узун-Лопсан каларган малын олар солуп чайны 2 удаа көшкен, удавас 3аа олар солуп көжөр деп турар. Бичангаш оон кадарган малы семис болуп турар. Эш Д. Араптан болза, продуктулу мал ажылын хөгжүдеринин үш чыл планын чедишкенин күүседир дээш мекээ 30 даандырган ажылды эки күүседип шыдаар мен— деп чугаалап турар.

М. СЕВЕН.

Ондар Йөмужап «Элегес» совхозка 16 чыл ажылдап тушар. Оон киришпээни тудуглар совхозта барык чок. Чоокта чаа тудугчулар ийи кыт чурттала бажыны тудуп дооскан. Чурукта: совхозтун чурттала бажыны. Тырык иштинде Ондар Йөмужап. Чурук А. Ермолаевтин.

Школачылар бижик билбестерни бижикке өөредиринге улуг күш

Бий-Хем районун школачылары Сталин аттыг колхозта бижик билбестерни бижикке өөредип турар. Чайгы каникул үезинде бижик билбес улуг назылыг колхозчулары бижик бөлүмүндө олар өөредип келген. Бижик бөлүмчериин ажыл башкы Төвүт-оол, клуб эргелекчизи Самбыга олар удурткан.

Колхозта культармейжилер неделяда 4-тен эвээш эвес кичээлдерин чорудуп турган. Баян-Кол школазынын дөрткү класзының өөреникчизи Таваакый, Туран чеди чыл школазынын 6—7 класстарынын өөреникчileri Сайытпаа, Кара-оол, Кызылдың 2 дугаар школазынын онгу

класзының өөреникчизи Энникпен олар 15—30 кижилерни номчуп, бижип турар кылдыр бижикке өөредкен. Олар бижик өөредилгезин колдуунда август айның төнчүзүнге чедир чорудар.

Культармейжилер бөлүмчериин диннакчыларына беседалар чорудуп турар, ылангыя Е. Кошеваянын «Огдунун дугайында тоожу», С. Токанын «Улуг ужура», Н. Островскийниң «Кан канчап катканый» деп чогаалдарында болгаш «Төррэн чугаа» деп өөредилге номундан солун чүддериин номчуп берип турар.

Б. БАГЫТ-ООЛ.

Оларның буруузу-биле бижик өөредилгези чоруваан

Саглы сумунун школа башкызы турган Д. Сарыг-оол, Чадаанын чеди чыл школазынын чедиги класзының өөреникчизи комсомолчу Май-оол олар Өвүр районун Чалаатында бижик билбес болгаш биче билер чонну бижикке өөредир дээш ол чугула ажылды хүлээнип алган турган. Ындыг болза-да, олар бижик өөредилгезин чурттакчы чонун ортузунга организацыстыг чорутпаан, харын араганын хөвөнгө алыскан.

Районун улус өөредилге килдизи, база Чалааты сумуда партия эге организацыясы бижик өөредилгезин эки түнелдиг чорудар дугайында оларга идеягээш даалга берген. Бижикке 53 кижини өөредир дугайында алган хүлээлгезин Сарыг-оол, Май-оол күүседип шыдаан. Башкы Сарыг-оол кижизидилге ажылын чорударының улуу, харын көдээ

чонун ортузунга үргүлчү-ле арагалаан туруп турар.

Ажыл кылбаанда оон түнели билдинмес болбайн, башкы Сарыг-оолдун участогунда бижик мырнай билбестер каш болуп турарын ол билбес болган. Ол ышкаш комсомолчу Май-оол чонну бижикке өөредир хүлээлгезин чийк көрүп турган, ычангаш бо талазы-биле эки түнелдиг ажыл кылбаан. Ол болза, чайгы үеде араганын хөвөнгө база-ла алызпакан, комсомолчу кизи ындаг туруп болбас. Интеллигентилер, культура фронтунун ажылдакчылары дождундай чоруктан чайлаар дээш демисежир ужурулду. Бижик билбес болгаш бижик биче билер чорукту узуткаар талазы-биле ажылды харысалга чок чоруткан Сарыг-оол, Май-оол оларны хамаарышкан организацыяларында хынааш, чогуур хемчег алыр керек.

М. ЧҮЛДҮМ.

Күрүнеге эът, дүк дужаалгазының темпизин дүргедедир

Улуг-Хем районун колхозтары болгаш хуу ажил-агыйлары күрүнеге эът дужаалдазынын темпизин оожум чорудуп турар. Район күрүнеге эът дужаар планын 76,4 хуу, дүк дужаар планын 155 хуу күүсеткен. Дүк планын ажыр күүседир чорукка районун колхозтары мурнакчы болуп, колхозтар дүк дужаар планын хуусаа бетинде ажыр күүсеткенер. Район нитини-биле дүк планын ажыр күүсеткен-даа болза, чамдык колхозчуларда болгаш хуу ажил-агыйларда дүк планын күүсетпэннер дыка хөй.

Көк-Чыраа сумузунда Ленин аттыг улгатырган көдээ ажил-агый артели эът дужаар планын 96,2 хуу, Хайракан сумузунда Мичурин аттыг көдээ ажил-агый артели эът дужаарынын планын 85,5 хуу, Чааты сумузунда Киров аттыг улгатырган көдээ ажил-агый артели эът дужаар планын 81 хуу күүседип, көдээ ажил-агый артелиринин мурнакчыларына санадып турарлар.

Торгалыг суурда «Свобода труда» колхоз күрүнеге 12.168 килограмм эът дужаар планын 7.663 килограмм азы 63,5 хуу, Шагаан-Арыг сумузунда «Искра» колхоз күрүнеге 886 килограмм эът дужаар планын 3.646 килограмм азы 48,73 хуу, база ол сумуда «Кызыл туку» колхоз күрүнеге 5139 килограмм эът дужаар планын 2958 килограмм азы 57 хуу күүседип, өске колхозтардан сончан турар.

Күрүнеге эът, дүк дужаар дугайында көдээ суму (суур) Советтерин чонун ортузунга боттук ажыл чорутпайн турарында Эйлиг-Хем су-

му Совети (даргазы эш К. Урангай) эът планын 23,0 хуу, Ийи-Тал суму Совети (даргазы эш Хойтапак-оол) эът планын 43,4 хуу, Чааты суму Совети (даргазы эш Чамыян) эът планын 54,8 хуу, Шагаан-Арыг суму Совети (даргазы эш База-оол) эът планын 52,7 хуу, Көк-Чыраа суму Совети (даргазы эш Дарый) эът дужаар планын 53,7 хуу, Эжжим суму Совети (даргазынын оралакчызы эш Биче-Уруг) эът планын 19,3 хуу, Баян-Кол суур Совети (даргазы эш Сыгыр-оол) колхозчуларын болгаш хуу чонун күрүнеге дужаар эът планын 41 хуу күүсеткен.

Күрүнеге эът, дүк планнарын күүседир талазы-биле районизаттын көдээде агентилеринде чүгээр ажылдап турар эштер болза, Эжжим, Хайракан, Демир-Суг участоктарында эш Т. Төмүр-оол күрүнеге эът дужаадырын — 87,7 хуу, Хендерге участогунда эш Биче-оол күрүнеге эът дужаадырын 80,3 хуу, Чааты, Ийи-Тал болгаш Эйлиг-Хем участогунда эш В. Севзэн-оол күрүнеге эът дужаадыр планын 76,6 хуу күүседип, дээр ажылдааннар.

Күрүнеге дужааза чогуур эът, дүк ээлчегил хуусаалары эртин турар төлөөде, көдээ (суму), суур Советтеринин даргалары, райминистратын чер-черде агентилери болгаш партияның эге организацыяларынын секретарыери ажилчы чоннарын ортузунга тодаргай ажылдап тургаш, күрүнеге эът, дүк планнарын долдуур болгаш ажыр күүседирин негетинип турар.

Х. ТЕМБИРЕЛ.

Уруглар яслилерин организацыстаар

Чаа-Хөл райүүском бо чылдын апрель айда-ла районун колхозтарына уруглар яслилерин организацыстап тургузар дугайында шийтирил үндүрген. Райүүскомунун ол шийтирил колхозчулар, эи ылангыя колхозчу херээженнер дыка өөрүп, бажырлап турганнар. Ынчаарга райүүском ындаг шийтир үндүрүп кааш чогуу ону амдырал кырынга боттандыра дугайында күш үндүрүп, сонугургал салбаан чүве төлөөде, ол херек кайдыг-даа түнел чок болган.

Колхозтарда уруглар яслилери чок болган ужурунда колхоз бугу-рүктезинде херээжен колхозчуларын киржилгези кончуг эвээш болуп турары кымга-даа билдингир. 1951 чылдын бир дугаар чартында районун бүгү колхозтарында күш-хүнүнүн минимумун чедир ажылдап ап шыдааннарның хөй нуруузу хөй уругларын колхозчу херээженнер болган. Чижээ, ясли чоктун хараазы-биле «Тилдиге» колхозта 12, Ленин аттыг колхозта 18, «Бай-Булуң» колхозта 23, Шверник аттыг колхозта 12 болгаш Молотов аттыг

колхозта 15 колхозчу херээженнер колхоз ажылынга киржир аргазы чок болуп турар. Районда чангыс «Буруузар» колхозта яслиге бир бажын хостап каан туруп турар. Ону коммунист эш Чысымаа эргелекчилеп турар болгаш мында 35 уругларны ажаап турар. Ындыг болза-да, уу яслинин байдалы кончуг багай. Яслиниң хандырылгезин экижидер дугайында колхоз баштаар черинин даргазы Шыжаа-даа, ында партия эге организацыясынын секретари Сенди-даа сагыш салбайн турар.

Сиген болгаш дүжүт ажаап алышкынын бо чугула кампаниянын хүнеринде дыка хөй колхозчу херээженнер чүгле уруглар чанынга олулары-биле өйлежип турар чорук колхозтар бүдүрүлгезинде дыка хөй ажылын күштерин чирип турар. Бо бүгү байдаларны көрүп тура-ла райүүском болгаш колхозтарнын баштаар черлери кайдыг-даа хемчеглер албайн, анаа олуруп турар чорук канчап-даа таарышпас.

М. МАДЫР-ООЛ.

Колхозтарда нитинин мал ажылын хөгжүдеринче улуг кичээнгей салыр

Мал ажылын хөгжүдеринин үш чыл планын күүседир болза, партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органнарының чугула сорулгазы болур. 1951 чыл болза, колхозтарга мал ажылын хөгжүдеринин үш чыл планынын өөлүгү чылы болур, нитинин малын баш санын өс-туреринин болгаш оон продуктулуун бедидеринин темпизин оон ынай хандыраарыга байдалдарын тургузар херекке бо чыл болза, шийтирил чыл болур.

Бистиң областын колхозтары боттарынын хуралдарына мал ажылын сайзырадырынын күрүне планын бүгү чүзүн айы-биле бо чылдын чүгле күүседир эвес, харын ажыр күүседирин хандыра деп хүлээлге алганнар. Бистиң областын дыка хөй колхозтары ол хүлээлгени алдарып күүсеткен. Чижээ, эгерге, Тес-Хем районда Жданов аттыг колхоз мал ажылын хөгжүдеринин үш чыл планын чылгы мал талазы-биле—109 хуу, хөй, өшкүнүн—109,6 хуу күүсеткен, 400 баш шээр мал кирер бир кажааны тудуп алган, 70 баш кирер бода мал кажаазын тудуп турар. Эрзин районда «Кызыл сылдыс» колхоз чылгы мал ажылын хөгжүдеринин үш чыл планын 109,5 хуу, инек малды—107, хуу оон иштинде төрүүр инекти—105,7 хуу, хөй, өшкүнүн үш чыл планын 103 хуу күүсеткен.

Бичалза-даа Тес-Хем болгаш Эрзин районнарын колхозтарының хөй нуруузу мал ажылын сайзырадырынын үш чыл планын ыракта четпес күүсеткен. Тес-Хем районда Калинин аттыг колхоз инек мал өс-туреринин күрүне планын 92 хуу, оон иштинде төрүүр инекти чүгле 76 хуу күүсеткен. Ленин аттыг колхоз малдын баш санын өс-туреринин нити планын 89,2 хуу, оон иштинде

инекти 57 хуу күүсеткен, Сталин аттыг колхоз мал өс-туреринин нити планын чүгле 86,5 хуу, хөй, өшкүнүн—74 хуу күүсеткен. Бо саннар ВКП(б) райкому райүүском, база районун көрээ ажил-агый килдизи колхозтарга нитинин мал ажылын хөгжүдеринин күрүне планын күүседир талазы-биле хемчеглерин организацыстаар айтырылганы амга чедир эзулуг ажылдавайн турарын көргүзүп турар.

Ону чүзүн-биле көргүзүп болурул дизе, Тес-Хем районун колхозтарында инек малдын чаш төлүн контрактастаар ажылды кылбайн турар, 200 башты контрактастаар тургаш, чангыс-даа башты контрактастаан, Калинин аттыг, Ленин аттыг колхозтар малдын чаш төлдерин солчур чоруюн болгаш санын аларын база инектеринин четпес санын чедир садып алыр талазы-биле хемчеглерин албайн турар. Колхозтарда мал өлүп турар, 88 баш чылгы мал, 150 баш инек мал, 2500 ажыг хөй болгаш өшкү өлгөн. Сталин аттыг колхозта мал ажылынын байдалы эн-не багай, бо колхозта мал өлүп турары-биле холбаштыр малды садыглап базавар чорук хөй, колхозта үч-дан-ды багай тургустунган. Малдын бар баш санын хынап көөрге, илеретингени болза, хөй кадарчызы Ляшлат-оолдун 9 баш хөй четпес, хөй кадарчызы Дожудайын 3 баш хөй четпес, хөй фермазынын эргелекчизи эш Намзырай баштаар черин болган нити хуралдын чөпшээрели чокка нитинин кытдан малындан колхозчу Севильваага 4 баш өшкүнү, колхозчу Дугар-оолга 1 хойну колхозчу Севильваага 1 хойну бергилепкен болган.

Чылгы мал фермазынын 7 чылгы малы чок болуп турар, хөй фермазында кайдыг-даа бадыкчыл турар документилер чокка 660 баш хойну,

өшкүнү өлгөн дээш мал санындан үндүр бижип каан.

Мал ажылын сайзырадырынын күрүне планын күүседир дээш мындыг үчтү, хыналда, дууртулганы тургузар болза, кайдыг бир кижилер колхозтун малын моондак чок оорлап сачында болур. 860 баш хөй, өшкүнү шынап өлгөн деп үндүр бижээн документилер колхозта чок, орта бугураар аргажок. Ол малдын кезинин сачындап каалканы чадавас. Ол-ла районда Молотов аттыг колхозтун хөй фермазынын эргелекчизи эш Монгал колхозтун нити малында колхозчуларга 6 өшкүнү болгаш 4 кызыр хойларын эки хойларга орнаар дээш берипкен, амга чедир чангыс-даа хөй колхозтун хөй фермазында кирбээн. Колхозчулар Кадышпай, Ликсок, Телгер-оол, Тамбар, Севзэн, Демир-оол болгаш өскелер-даа орнажыры-биле фермадан семис хойларын алгаш, боттарының хойларын фермага ам-даа дужаавайн турар. Хөй фермазынын эргелекчизи эш Монгал боду фермадан орунга хөй бээр дээш өшкү алгаш, оозун ам-даа фермага дужаавайн турар. Бо колхозтун чылгы мал фермазында 39 баш чылгы мал бухгалтер үчедундан хөй болган, а 3 теенин сачында чок кылган. Бо колхозта кайдыг-даа документилер чокка яны-бүрү аарыглардан араан, өлгөн дээш 25 инек малды болгаш 279 баш хөй, өшкүнү чарылгага үндүр бижээн, ыналза-даа ол малдарын өлгөн дугайында кайдыг-даа актылар чок.

Колхозтарга мал ажылын сайзырадырынын күрүне планын күүседир болгаш оон баш санын бүрүн камгалаар талазы-биле четпестер турбуже райүүскомун болгаш районун көдээ ажил-агый килдизинин талазындан ол четпестерин узуткаар

талазы-биле кайдыг-даа хемчеглерин албайн турар.

Районун көдээ ажил-агый килдизинин эргезинде көдээ ажил-агыйның тускай эртемниглери хөй. Кол эмчи эш Обидная (дээди эртемниг), мал эмнелгезинин төп участогунда эмчи Соловьева (дээди эртемниг), районун көдээ ажил-агый килдизинин кол зоотехниги Фетисов болгаш өске-даа дыка хөй тускай эртемнигтер бар, олар колхоз бүрүзүнге 2—2 кизи кылдыр онаажыр. Ындыг турбуже олар колхозтарга практиктиг дузаны көргүспейн, кыры-биле удуртуп, колхоз бүдүрүлгезинче ханылап кирбейн турар. Колхозтарнын фермаларына, бригадаларына күш-ажылды канчаар организацыстаары, ажылдык дээр методтарын шийгээдип алыр дээш ышкаш практиктиг чугула ажылдарын районда мал ажылын тускай эртемниглери чорутпайн турар. Мал ажылынын талазы-биле үчтү, өчтүтү багай тургускан, районун колхозтарында мал данызынын делтерин амга чедир тургуспаан.

Сиген кезилдезинин, силос салышкынын, мал кажаалары турдарынын талазы-биле ажылдарын организацыстаарына эки дузалашпайн турар. Оон түнелинде 414 баш инек мал кирер 8 кажааны тудар планын тургаш, чүгле 110 баш инек кирер 2 кажааны тудуп алган, 4800 баш хөй кирер 16 кажааларын тудар тургаш, чүгле 400 баш кирер 1 кажааны туткан, 180 баш аът кирер 5 кажааны тудар тургаш, 40 баш чылгы кирер 1 кажаа чаа тутунуп турар. Тес-Хем районун колхозтарында 32 муң хөй, өшкү кирер, 2420 инек мал кирер эрги кажаалар бар, оларнын ашталгазы, септелгези ам-даа эгелевэн, дезинфекцияны база-ла чорутпаан. Районда сиген кезилдези, оң ажаал алышкыны, силос салышкыны кончуг оожум чоруп турар. Сиген белекпей алырынын планын район чүгле 36 хуу, силос салышкы-

нын—45,5 хуу күүсеткен, ыччаарга Ленин аттыг (даргазы эш Ензак), Сталин аттыг (даргазы эш Байгыжык) колхозтар силос салышкынын ам-даа эгелевэн. Сиген кезилдези кончуг багай чоруп турар. Сталин аттыг колхоз планын чүгле 12 хуу, Молотов аттыг колхоз—18 хуу күүсеткен.

Мындыг янылыг четпестер Эрзин районда база хөй. Колхозтарнын нитинин мал ажылын хөгжүдеринин үш чыл планынын күүселдезин хандыраары болгаш нитинин мал ажылын улам ынай хөгжүдеринге чугула байдалдарын тургузарда чоокчу үеде колхоз бүрүзүнге мал ажылын хөгжүдеринин үш чыл планын күүседирин хандырып шыдаар сонгаарладып болбас хемчеглерин ап чорудар. Малга тодуг, чылгы кыштагладышкынын тургузар.

Партия, совет, көдээ ажил-агый органнары, колхоз баштаар черлери, колхозчу малчыннар болгаш мал ажылынын тускай эртемниглери август айда колхоз бүрүзүнге инек малдын оолдарынын контрактациянын чорударын чедип алыр, мал ажылын хөгжүдеринин күрүне планын чүгле күүседир эвес, харын ажыр күүседир биле малды садып алыр болгаш орнаарын чорудары дээш бүгү хемчеглерин алыр.

Малдын чүзүн хевирлеринин айы-биле мал ажылын сайзырадырынын күрүне планын күүсеткиже чедир колхоз фермазында малды садар болгаш оон чир чорукту соксадыр херек, колхозчулар боттары хууда ажылаары-биле малды үлээр чорукту соксадыр. Чамдык кижилерин буруузу-биле чидирген малдарны тыптыргаш, колхоз фермазынга дужаар херек. Малдын баш санын камгалаар сорулга-биле колхозтарда мал эмчиинин ажылын сегидер, бүгү колхозтарга малды кордулар аарып чорун болдурбас, аарыг малдарын эмизерин экижидер, малдын аарып өлүк чорун, ажил-агый эвес чоруткун малдын өлүрүн болдурбас

дээш малдын ажаалдазын, оон камгалалын экижидер.

Чамдык колхозтарда малдын денгилдези амга чедир багай. Кыштаглашкынын эге үезинде мал семис денгилдеги туруп дээш колхоз бүрүзүнге малдын кадарылдазын шын организацыстаар, үргүлчүн болгаш чогуур өйүн суггарылазын малга хандыраар.

Планныг даалгаларын бүрүн күүсеткиже чедир сиген белектээр, силос салыр бригадаларын колхоз бүрүзүнге артырып тургузар, бо чылдын таразынын саванын болгаш погун малга чөм кылдыр белектээрин организацыстаар, колхоз бүрүзүнге мал кажааларын тудар тургаш бар кажааларын септээр тускай бригадалары тургузар, ол бригада кыштаглашкынын эгезинге чедир бүгү кажааларын белекпей каан турар кылдыр ажил графини чогадып бээр.

Колхозтарга бүгү ажылдарын фзулуг социалистиг чарыштын үндезининге организацыстап чорудар, бо херекке формализмни болдурбас, оон ойталаар херек, нитинин мал ажылын сайзырадыр дээш, малга чылгы, тодуг кыштагладышкынын байдалын тургузар дээш эзулуг демиселге колхозтарнын бүгү малчыннарын кириштирил, организацыстап хандыраар. Партия, совет, көдээ ажил-агый органнарынын, көдээ Советтеринин, мал ажылынын тускай эртемниглери болгаш колхоз баштаар черлеринин талазындан алган хүлээлгелерин күүсетсин дээш колхозчу малчыннарга хүн-бүрүзүг практиктиг дузаламчынын көргүзөр херек. Колхозчулар малды ажаап, кадагалаарынын мурнакчы аргаларын шийгээдип алырынга дузалаар, 30 чылдын бүгү колхозтар болза, мал ажылын сайзырадырынын күрүне планын ажыр күүседир дээш чарыштын түнелдерин үндүрерин, дуржулганы солчурчун, мурнакчыларын мактап, шаңнаарын үргүлчү организацыстаар ужурулду.

П. УШАКОВ.

КИНО

„Чаа Пекин“

Өнүгүп келе жаткан кино-чурктардын ээлчегин көзө — «Чаа Пекин» деп кино бистиң областың кино үндүрөр чөрлеринде үнүп эгелээ. Ук кино-чуркту документалдык кино-чурктардын Төп студиясы болгаш Кыдат улус республикасының Пекин студиясы 1950 чылда кылып үндүргөн. Кыдат улус республикасының дугайында моон мурунда үнүп турган кино-чурктар ышкыш, «Чаа Пекин» деп кино-чурк болза, бодунун черинде чаа, чырыктыкы аякыраалды тургузуп турар кыдат улустун дугайын чугаалап турар коңчуг солун кино-чурк болур.

Кино-чурукта көргүзүлгөр Мурнуу Кыдаттын дугайында көргүзүлгөр биле эгелээ. Ол черини бийдеу коңчуг байлактар. Ында ышкыштын бүрүзү буда чал дургузунда дүжүп тоглавас, рис тараан шөлдер, чигир үнүжү тараан черлер калса, башы чагы берген, чамистиг болгаш чараш ыштар хуннун кереметинде ичиндеишп турар.

Мурнуу Кыдат болза, чуртка ристи, чигирни, апельсини болгаш көдээ ажал-агыиниң өске-даа хөй продукт турарын берип турар. Кыдатта вольтрамның байлактары тывыжы ында туруп турар.

Ол байлактар черге даштыкы империалисттер болгаш гоминданчылар кайы хамаан чок кара-туразында аажылап, ол черини байлаан чок кылып турган. Дарлакчылар ол черини үлөтүп бүдүрүлгөлеринге, рудниктеринге, рис шөлдөринге эне-не хожудангай техниканы артырганнар.

Ынчалза-даа чаартыган улустун сорукту күжү дыка улуг. Кыдат улус республикасының чааза тараачынарга чээли-биле дузалап, ол-га үрөсин фондударын тускайлат берип, дуржулга станцияларын тургузуп турар.

Канал тудушкунунда янзы-бүрү ажалдык, эртемниг кижилер улуг сорук киришинини биле ажалдап турар. Олар курунениң бүдүрүлгө черлеринде кызмак чүткүлдүг ажалдап турарлар. Кыдаттың коммунисттик партиязы массаларың чогадыкчы күштерин баштап турар.

Мурнуу Кыдат — чурттуу сайыраңгай району. Чурукта индустрияны болгаш садиктин улуг төвү, маадырлыг революту төөгүлүг хоорай болуп Кантонун хөй кижилгит кудумчулары көстүп келир. 1927 чылда анаа Кантонун коргөр деп чүве билбес маадырлыг коммуналчылары кызыл туку бир-ле дугаарда көдүрүп үндүргөннөр.

«Чаа Пекин» деп кино-чурк чаа Кыдаттын найсылалы — делегейини хоочун хоорайларың бөрээни, 3000 чылдарда туруп келген Пекинниң дугайын чугаалап турар. Самодеттан тыртырган чурукта Пекинниң бүгү хевирин көстүп турар. Хоочун хоорайнын дуганыры, ордулары, парктары болгаш ном калгалалының черлери болза, национал культураның улун, кыдат улустун шевер чаанынын херечилеп турар. Кыдат тудушкунуң бүдүргени кайгамчыктык чараш—Дээрнин дуганы, Ак Суурганын дуганы, Мөнгениң Ордуну ногаан үнүштер-биле бүргөткен.

Хөй үе-салгалдың күш-ажылы тургустунган культураның ол эртинелеринге улус чон чедиип шыдавас турган. Ам ында музейлер ачтынгылаан. Чүс-чүс муң бөдүүн кижилер эң эки мастерлерниң кылган уран-чүтүүн ам магадан көрүп турар. Улус чоңга өжөөнниг монархияның демдээ болур коргунчуг бурганнарның болгаш шулбустарың дүрүлгөлериниң чанында ам кыдат уруглар коргуп сезимини ойнап турарлар.

Улустун хосталга дээш шыдамакы демселениң дугайы, гоминданчы өлүрүкчүлөриң араатанзы аажылаашкынының дугайын чугаалап турар чуратан чуруктарың болгаш фото чуруктарың делегейдеги кино-чурукта көргүзүп турар. Эске-хари эжелекчилерниң дарлалын кыдат улус кажан-даа утпас. Элчинер кварталыңга интервентлер чепсектиг быжылгаашкыны тудуп

Совет кино-фильмнерин Румынияда чедишкени

БУХАРЕСТ. Совет кино-фильмнерин Румынияның ажалчы чоннары канчаар-даа аажок улуг сонургал-биле көрүп турар. Румынияның телеграф агентилениң дынадынын эзугаар алырга, совет фильмнерин 1950 чылда, 1948 чылдагы 42 мил-

Москвада румын тараачынарның төлээлериниң келгени

Август 17-де Москвада, ССРЭ-нин Көдээ ажал-агы Министрствозунун чалаанын эзугаар Румынияны улус республиказының тараачынарының төлээлери чедиип келген, оларның составы 192 кизи болуп турар. Аалчы-төлээлери Киев вокзалыңа ССРЭ-нин Көдээ ажал-

турган болгаш оортан Пекинге удур боолаашкыны кажан-даа угландыраарыңа белен турган.

Пекин — револютуг шимчээшкениң төвү. Хоорайнын хөй-хөй бажынары, кудумчулары база шөлдери болза, хосталга болган хамаарышпас чорук дээш улустун демселениң дигир херечизи болуп турар. Эң баштайгы коммунисттик бөлүмнер боттарының ажал-чоуду дугазын Пекинге эгелээ. Хоорайнын Кызыл шөлдүн 1949 чылдың октябрь 1-де улустун баштыкчызы Мао Цзе-дун Кыдат улус республикасының төртүнгенин байырлалды-биле чарлаан. Улуг төөгүлүг демисел дугайында кыдат улуска байыр чедирер дээш эң-не баштай чедер берген төлээлери уткуп турарын кизи улуг өөрүнчүг байырлап көөр.

Пекинниң чоңуң күш-ажылычун-бүрүлгө амыдыралын кино-чурукта көргүзүп турар. Найсылалдык индустрилик чери — Шинцзишаньде металлургия комбинаты көстүр. Ставаларларның болгаш доменщиктериниң арынарында ажалга кызымак чүткүлдүү көстүп турар. Олар ам боттарынын бүдүрүлгөлерин ээлеп эргелеп турарлар.

Чаа Пекинниң кижилери эртем билгенин чырыктыкыч чүткүп турар. Чүгле аныктар өөренип турар эвес, — улуг назылыларың школаларыңда болгаш улустун университеттеринде муң-муң ажалчы чоннар өөренип турар.

Кыдаттың күш-ажылга ынакшылык көдээниңге эртем бир-ле дугаарда кээп дузалап турар. Көдээ ажал-агы академиязың эртем ажалдакчызы муңакчы агротехниканың аргаларын тараачынарга кызымакы-биле тайылбырлап берип турар.

Улустун эң-не улуг күзел-соруун Кыдаттың театр уран-чүтүү көргүзүп турар. Ат-сурагалык төөгүлүг маадыр Лян Чунун дугайында шинде шынчызы-биле, тодаргайы-биле көргүзүп турарың дугайын кизи коңчуг-ла кичээлгейлг сонургал көөр.

Пекинни аныктарың уран-чечен театрының коллектив чаа, реалисттик уран-чүтүүлүг көрүкчүлөргө көргүзүп, гоминданчы тергиделге удур кыдат тараачынарың демселениң дугайында шияны тургускан.

Кыдат улус республикасың чарлатып тургустунганын бир чыл оюнта алар болдурган бүгү улустун байырлары-биле кино-чуруктуң көргүзүү доостур. Алдарлыг чылдың түнелдерин хостуг улус кылып турар. Чурттуң бүгү черлеринде күш-ажылың маадырлары — Аньшаньниң ставаларлары болгаш Кантонун далайжылары, Шанхайның пест-таавычылары болгаш Синьчяньниң малчынары найсылалда чедиип келген. Алдар-сурагалы хоочун дайынчылар байырлаада хүндүлүг аалчылар болуп турарлар.

Улустун маадырлыг хосталга армиязының дайынчылары чазак индустрия баары-биле корум-чурумуң, шилиндек чыскаалдыг эртип турар. Чыскаалганнарның туктары болгаш чүзүн-баазын өнүгү хептери чөлээш-килештир чайынашып турар. Шөл-биле Кыдаттың күштүг болгаш чазалак чараш аныктары омак чоргаар артип турар.

«Чаа Пекин анык чалыткыл-биле болгаш аас-кежиң-биле тыңып турар. Ол аас-кежиниң камгалалында — Кыдаттың ажал-ишчи кизи бүрүзү туруп турар... Ол аас-кежиниң камгалалында — Мао Цзе-дун... Ол аас-кежиниң камгалалында—бүгү кыдат улус—деп ном-чучунун үнү залга чангылашып турар.

Совет Эвилелиниң болгаш Кыдаттың кино ажалдакчыларының катыжып кылганы документалдык кино-чуруктарың чаа үндүргөн кезээң көрүкчүлөр улуг сонургал-биле көөр. Бо болза, ийи улуг улустарың аразында үзүлбес найыралды тодаргай херечизи болур.

Улус демократиязының чурттарында ажалчы чоннарның кадыкшылының дугайында сагыш-салышкын

ВЕНГРИЯ

Венгрияны улус ажал-агыин сайырадырының беш чыл планында кадык камгалап айтырын чугулап көрүп турар. Эмнелгелер четкизи калбарып турар. Будапештиде болгаш чурттуң өске-даа улуг хоорайларында район поликлиникалары ажытынып турарлар. Совет Эвилелиниң үлегери-биле медицина пункттары заводтарда болгаш фабрикаларда агаар арыглаар сайыраңгай дерилгелери болгаш өске-даа черлери тургузуп турар.

Беш чыл планын эзугаар заводтарга кадык камгалалының талазы-биле 348 миллион форинт акшаны төлөвилээ. Даг үлетпүрүнге кадык-камгалал четкизи 71 хуу, тудуг үлетпүрүнге 73 хуу калбартыган турар.

ПОЛЬША

Польша республиказының эрге-чагыргазы ажалчы чоннарның кадык камгалалының дугайында улуг сагыш салып турар. Чылдың-на эмчилер, медсестралар өөренип үндүрүшкүнү көвүдөп, медицинаның чаа албан черлери туттуруп, чаа чепселгешкинер-биле эрги эмнелгелер болгаш госпитальдер хандыртынып турарлар.

Бо чылын кадык камгалал черлериниң тудуларыңа чарылгалар эңир чылгызыңдан 51,3 хуу ажыг болур.

1950 чылда Польшага эмнелгө оруннарының саны дайын мурундагы денеленден ийи катап азгай, а

1951 чылдың дургузунда оларның саны 7 муң ажыг кылдыр улгалдыр. 1951 чылдың сөөлүңгө чедир 16 поликлиникалар, 14 медицина пункттары, 1.500 уруглар турар 24 яслар болгаш оон-даа өске черлер ажытынгылаар.

Хан солуй кудар станцияларын санитар-эпидемиология станцияларынын, сымыртур чүдүлөр болгаш эмнер бүдүрериниң талазы-биле лабораторияларын четкилери болгаш өске-даа эмнелгө черлери тургустунганнар.

РУМЫНИЯ

Эрги Румынияга малярия аарыгың неперээр черлери хөй бсдуп турган. 1938 чылда чүгле үш малярия удур үлетерлиг станциялар тургустунган турар.

Улустун эрге-чагыргазының үезинде 1950 чылга чедир чуртта малярияга удур 25 станциялар болгаш 24 пункттар бар болуп турган. Олар малярия непердери черлери тиз ууткаарының болгаш малярия-биле арааннары эмнээриниң талазы-биле улуг ажалды корудуп турарлар.

Эңир чылын хораның чүүл-биле болгаш нефть-биле 13 муң гектар чыгыш шалбаалы черлери чаштыргы болгаш оон ылай малярияның таралкычылары болуп турган чүс-чүс шалбаалар кургатынгылаан.

Бо бүгү болза, 1949 чыл-биле дөмейлээрге 1950 чылда малярия-биле аарыыр чорукту 67 хуу чедир кудуладыр арганы берген.

(СЭТА).

Эң-не аас-кежиңтиг кижилер... Совет Эвилелиниң дугайында америк профэвилел ажалдакчызының медеглели

НЬЮ-ЙОРК. Америк профэвилелиниң төлээлериң удуртукчу Хиллиэн Эллис бурунгаар дешилу хөй кезинге чырыткан. Совет Эвилелинде бо талазы-биле чедиип алышкыңа дөмейлээр чүчү-даа ол кажан кая-даа көрбөз деп ол медеглээ. Совет Эвилелинде амыдыралды коңчуг кичээлгейлг көрүп келдим, раса талазы-биле канда-даа ылгалдың изи барын кая-даа көрбөдим деп Эллис бижжөө. Совет кижилериниң заводтарда болгаш фабрикаларда бедик көдүрүшкүнүг ажалдап турарын америк төлээниң кежигүннери кайгап көргөн деп Эллис бижжөө. Совет кижилер боттары аас-кежиңтиг дээш ажалдап турарын бис көрдүвүс деп ол бижжөө.

Совет ажалчыларның ажалдык байдалы болгаш амыдыралы америк ажалчыларга бодаарга дыка эки деп Эллис медеглээп турар. Ажалчыларның бажын халезини оларның ажалының тазелириңиң чүглө 3-тен 5 хуузу болуп турар — деп Эллис бижжөө. «Кажан ажалчы арый бергенде анаа ажал-телевирин төлөвейн баар чорук Совет Эвилелинде чок. Үлетпүрүнүң бүгү адырларың аар ажалдарыңа ажалдап турар ажалчыларның кадыкы камгалалыңа тускай хемчеглери берген» деп ол медеглээ. Түннелде Эллистин бижип турары болза: «Совет кижилер АКШ-тың чурттагы чоңуңа бодаарга элээн кадык болгаш эки кемменип турар. Ол болза, мээң кажан-даа көрбөзүн эң-не аас-кежиңтиг кижилер-дир».

(СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Улустун армиязының Кол командылалының дыңадымы

ПХЕНЬЯН. Кореяны улус-демократтыг республиказының Улустун армиязының Кол командылалы августун 19-та мыңча деп медеглээ.

Кореяны Улустун армиязының катыжышкынары кыдат улустун эки-турачыларының кезектериниң сыйры дем-катыжышкыны-биле фронтунун аңгы-аңгы участоктарында дайынын атакаларын чедишкени-биле ойтур шаап турарлар. Чөй талакы далай эрининиң рай-

онунда Улустун армиязының далай-жы кезектери Чанжон хоорай чоогунда эрик чанының чурттакчылыг районнары далайдан араатанзы боолап турган дайынын бир эсми-нец пароходун сугже киргеннер.

Август 19-та Улустун армиязының эениттиг кезектери болгаш самолёттар анчаар адыжы-аңчыларының отрядтары дайынын чеди самолёттарың андара адып дүжүргүлөдөннөр.

(СЭТА).

Кэсонда чугаалажышкынар дугайында Синьхуа агентилели

ПЕКИН. (СЭТА). Синьхуа агентилениң дамчыдып турары болза: Синьхуа агентилелиниң корреспондентизинге корей фронтунун штабындан медеглээни болза, Кореяга тайбычдылыгны тургузар дугайында чугаалажышкынар кылып турар төлээлериңиң 25 дугаар хуралы август 15-те (Кореяны шакы-биле) 10 шакта эгелээ болгаш 11 шак 40 минутта доозулган. Дараазында хуралды август 16-да 12 шакта кылар дээ.

Хүннүн чугаалажыр айтырыларынын ийи дугаар чүүлүнүн, тодаргайлаарга, чепсээ дүжүртүнгөн турар зонаны тургузары-биле ийи талаарың арааныңа кызыгаарлар шериг шугумун тургузар дугайында айтырыгың талазы-биле кылды-даа дедиле 25 дугаар хуралга база дедил алдынаан. Бодунун тактиктик болгаш стратегтиг бомбалаашкынарың чүдөң-даа артык онзагай чүве деп көрүп турар удуур талааны ылай шын эвес бодолан Кореяны Улустун армиязының болгаш кыдат улустун эки-турачыларының төлээлериңиң баштыгы генерал Нам Ир шиптирлин-биле буруу-шапкан болгаш оларның тактиктик азы стратегтиг бомбалаашкынарының түнпели кедизинде барып чер кырында, күстериңиң тудушкуннарыңа илерээ деп айткан. Бодунун шериг-далай болгаш шериг-агаар күштериниң болгаш стратегтиг бомбалаашкы-

нарының ачызында, удур тала амыгы ээлеп турар туруштарың чүгле шөк-луг эвес түр үениң дургузунда турар аргалыг. Амыг дайынчы туруштарга саялдар чедирбейн турар карачангыс эффект болза, тайбын корей чурттакчыларны, хоорайлары болгаш суурларны америк интервентилерниң боттарының шериг-далай болгаш шериг-агаар күштериниң араатанзы боолаашкынары болгаш бомбалаашкынары болуп турар. Ынчалзажок ук эффект дайын эффектизи-биле кандыг-даа нинти чүве чок болур. Оон карачангыс түнпели дээрге, араатанзы болгаш калдыг-дошкун чорукту болдуруп турар. Оон ыңай Кореяга ыдыг көстүп көрбөзүн кем-херектерин үлгүдөп турар кижилер боттарынын ол үлгүдиглери чүнү-биле-даа агартып шыдавастар.

Чөвүлөп хуралдарның үстүрүн болдурбас болгаш хүннүн чугаалажыр айтырыгыларының өске чүүлдерин чугаалажып көөрүңче дүргөн шилчиринге дузалап дизе, удур тала бодунун фантазиялыг саналыңдан шуут бүрүнү-биле ойталааш, ук саналың эде көрүп, кызыгаарлар шериг шугумун 38 дугаар параллельди дургаар тургузар дугайында бистиң талааның чөптүг болгаш ылад шынчы саналың хүлээп алыр ужурулуг деп генерал Нам Ир база катап чугаалаан.

ПЕКИН. Синьхуа агентилениң дамчыдып турары болза: Корея фронтунун штабындан Синьхуа агентилелиниң Пхеньянда корреспондентизиниң дынаткан болгаш эзугаар алырга, Кореяга тайбычдылыг дугайында чугаалажышкынарың чорудуп турар төлээлериңиң катышкан кудуку комитетиниң баштайгы хуралы август 17-де эргеленип 10 шакта (Кореяны шакы-биле) эгелээ.

Кореяны Улустун армиязының болгаш кыдат улустун эки-турачыларының төлээлериңиң болуп, кудуку комитеттин хуралыңа генерал-

дар Си Сен Чу болгаш Сен Фан олуррушкан. КНО-нун боо-чепсектиг күштериниң төлээлери болуп, генерал-майор Генри Хоудс болгаш контр-адмирал Арли Бэрк олар киришкен.

Ийи талаарың төлээлери болза, кудуку комитеттин баштайгы хуралыңа тайбычдылыг дугайында чугаалажышкынарыңа муңгашталчак чорукту чок кылдырыңче угландан хемчеглери чугаалажып көргөннөр. Хурал 15 шак 20 минутта доозулган. Дараазында хурал август 18-те 10 шакта болган.

(СЭТА).

Пхеньяны араатанзы эзу-биле бомбалааны

ПХЕНЬЯН. Август 19-та америк реактивниң самолёттар Пхеньяны база катап араатанзы эзу-биле бомбалаан. Хоорайда американнарның август 14-те октагылааны оожук чыгарып бомбаларының чыс-

тыжышкынары үргүлчүлөп турар. Августун 14-тен бээр хоорайның бүгү районнарында чыстып турар оожум чыгарып бомбалардан тайбын чурттакчылар хөй өлгөн.

(СЭТА).

Америк солдаттарын ортузунда фронтуге баарыңдан ойталаар чоруктар көвүдөп турар

ШАНХАЙ. Токиодан алдыңгы медеглээр эзугаар алырга, сөөлү үедө Японияда турар америк солдаттарын ортузунда корей фронтунуң баарын күзевейн турарларын саны дыка көвүдөп турар. Оон журунган Осака хоорайда америк шериг полициязының начальниги болза, штаблагчыларың дилеп тывар талазы-биле япон полиция эргелени-

америк эжелел эрге-чагыргалары-биле кады ажалдаар ужурулуг деп чоокта чаа негезэн.

Бо хоорайда америк солдаттар ортузунда хүннүн-не ойталаашкынар болуп турар деп Осака хоорайның полициязының бир дүжүмеди чугаалаан.

(СЭТА).

Англи офицерниң медеглели

ЛОНДОН. Рейтер агентилениң дынадынын эзугаар алырга, Англияның дайын министрствозунун блокефеглээшкын албанының эрги офицер Малкольм Макрес шольде компартияга кирген дээш ажалында дүжүрктениң сөөлүңде медеглээни болза:

«Тайбияның тургузучу политиказын чорудуп турар карачангыс партия деп саялаш, компартияга кирип алган мен кыдаттарга болгаш ко-

рейлерге удур хереглээри-биле боо-чепсек хандыры берип турар далай министрствозунга мээң албаным дээрге, мээң үездерим-биле калпаңдаа эптешпейн турар. Эң чоокку үедө Германияны болгаш Японияны боо-чепселгээрине дузалежырга абададып болур турган ийи мен, ыңчангаш ол боо-чепселгешкиниңге шыңгы удурулашып турар мен».

(СЭТА).

Иран чазактын англига нотазы

ЛОНДОН. Лондон радиозунун дынадынын алгаш көөргө, Англияның аштыкы херектер министрствозу иран чазактан нота алган, ук нотада Хузистан могодан англи генерал консулду кыйгыртып адырын иран чазак дилеп турар.

Иранны нефть үлетпүрүн националиастар дугайында хоойлуну

амыдыралга чорудар талазы-биле холушак комиссияның секретари депутат Макини Тегеранче кыйгыртып аппаарын англи генерал консулдуң негезинден иран чазак ыңчангаш нота кылган деп бар медеглээр чугаалап турар.

(СЭТА).

Харысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл Цетинниң кудумчузу, бажың, 7. ТЕЛЕФОННАРЫ: Харысалгалыг редакторунуң 2-62; харысалгалыг редакторунуң оралакчызының, партия амыдыралының, культура, агартуу болгаш уран-чүүл калдыктериниң—3-88; харысалгалыг секретарының, пропаганда болгаш агитация, көдээ ажал-агы, үлетур болгаш транспорт, чаа кыдырларын—3-68; иштики информация, бухгалтериянык—2-88.